

Profil praktyczny

Raport zespołu oceniającego Polskiej Komisji Akredytacyjnej

Nazwa kierunku studiów: **leśnictwo**

Nazwa i siedziba uczelni prowadzącej kierunek: **Wyższa Szkoła Zarządzania
Środowiskiem w Tucholi**

Data przeprowadzenia wizytacji: **28-29.03.2026**

Warszawa, 2026

Spis treści

1. Informacja o wizytacji i jej przebiegu	4
1.1. Skład zespołu oceniającego Polskiej Komisji Akredytacyjnej	4
1.2. Informacja o przebiegu oceny	4
2. Podstawowe informacje o ocenianym kierunku i programie studiów	5
3. Propozycja oceny stopnia spełnienia szczegółowych kryteriów oceny programowej określona przez zespół oceniający PKA	7
4. Opis spełnienia szczegółowych kryteriów oceny programowej i standardów jakości kształcenia	8
Kryterium 1. Konstrukcja programu studiów: koncepcja, cele kształcenia i efekty uczenia się	8
Kryterium 2. Realizacja programu studiów: treści programowe, harmonogram realizacji programu studiów oraz formy i organizacja zajęć, metody kształcenia, praktyki zawodowe, organizacja procesu nauczania i uczenia się	12
Kryterium 3. Przyjęcie na studia, weryfikacja osiągnięcia przez studentów efektów uczenia się, zaliczanie poszczególnych semestrów i lat oraz dyplomowanie	19
Kryterium 4. Kompetencje, doświadczenie, kwalifikacje i liczebność kadry prowadzącej kształcenie oraz rozwój i doskonalenie kadry	25
Kryterium 5. Infrastruktura i zasoby edukacyjne wykorzystywane w realizacji programu studiów oraz ich doskonalenie	29
Kryterium 6. Współpraca z otoczeniem społeczno-gospodarczym w konstruowaniu, realizacji i doskonaleniu programu studiów oraz jej wpływ na rozwój kierunku	32
Analiza stanu faktycznego i ocena spełnienia kryterium 6	32
Kryterium 7. Warunki i sposoby podnoszenia stopnia umiędzynarodowienia procesu kształcenia na kierunku	35
Kryterium 8. Wsparcie studentów w uczeniu się, rozwoju społecznym, naukowym lub zawodowym i wejściu na rynek pracy oraz rozwój i doskonalenie form wsparcia	37
Kryterium 9. Publiczny dostęp do informacji o programie studiów, warunkach jego realizacji i osiągniętych rezultatach	40
Kryterium 10. Polityka jakości, projektowanie, zatwierdzanie, monitorowanie, przegląd i doskonalenie programu studiów	42

1. Informacja o wizytacji i jej przebiegu

1.1. Skład zespołu oceniającego Polskiej Komisji Akredytacyjnej

Przewodnicząca: prof. dr hab. inż. Grażyna Jaworska, członek PKA

członkowie:

1. prof. dr hab. Mirela Tulik – członek PKA
2. dr hab. inż. Maciej Pach – ekspert PKA
3. Paweł Zdybel – ekspert PKA student
4. Tomasz Mrozek – ekspert PKA ds. pracodawców
5. Małgorzata Zdunek – sekretarz zespołu oceniającego

1.2. Informacja o przebiegu oceny

Ocena jakości kształcenia na kierunku leśnictwo prowadzonym w Wyższej Szkole Zarządzania Środowiskiem w Tucholi (dalej także: WSZŚ) została przeprowadzona z inicjatywy Polskiej Komisji Akredytacyjnej w ramach harmonogramu prac określonych przez Komisję na rok akademicki 2025/2026. Wizytacja została przeprowadzona w formie stacjonarnej, zgodnie z uchwałą nr 748/2025 Prezydium Polskiej Komisji Akredytacyjnej z dnia 18 września 2025 r. w sprawie zasad przeprowadzania wizytacji przy dokonywaniu oceny programowej *ex post*.

Polska Komisja Akredytacyjna po raz trzeci oceniała jakość kształcenia na ww. kierunku. Ocena została zorganizowana w związku z upływem wydanej uprzednio oceny na mocy uchwały nr 755/2019 Prezydium Polskiej Komisji Akredytacyjnej z dnia 10 października 2019 r. w sprawie oceny programowej na kierunku leśnictwo prowadzonym w Wyższej Szkole Zarządzania Środowiskiem w Tucholi na poziomie studiów pierwszego i drugiego stopnia o profilu praktycznym. Prezydium Polskiej Komisji Akredytacyjnej nie sformułowało w uzasadnieniu wymienionej uchwały zaleceń o charakterze naprawczym.

Zespół oceniający zapoznał się z raportem samooceny przekazanym przez Władze Uczelni. Wizytacja rozpoczęła się od spotkania z Władzami Uczelni, a dalszy jej przebieg odbywał się zgodnie z ustalonym wcześniej harmonogramem. W trakcie wizytacji przeprowadzono spotkania z zespołem przygotowującym raport samooceny, osobami odpowiedzialnymi za doskonalenie jakości na ocenianym kierunku, funkcjonowanie wewnętrznego systemu zapewniania jakości kształcenia oraz publiczny dostęp do informacji o programie studiów, pracownikami odpowiedzialnymi za umiędzynarodowienie procesu kształcenia, przedstawicielami otoczenia społeczno-gospodarczego, studentami oraz nauczycielami akademickimi. Ponadto przeprowadzono hospitacje zajęć dydaktycznych, dokonano oceny losowo wybranych prac dyplomowych i etapowych, a także przeglądu bazy dydaktycznej wykorzystywanej w procesie kształcenia. Przed zakończeniem wizytacji sformułowano wstępne wnioski, o których Przewodnicząca zespołu oceniającego oraz współpracujący z nią eksperci poinformowali Władze Uczelni na spotkaniu podsumowującym.

Podstawa prawna oceny została określona w Załączniku nr 1, a szczegółowy harmonogram wizytacji, uwzględniający podział zadań pomiędzy członków zespołu oceniającego, w Załączniku nr 2.

2. Podstawowe informacje o ocenianym kierunku i programie studiów

Nazwa kierunku studiów	leśnictwo	
Poziom studiów (studia pierwszego stopnia/studia drugiego stopnia/jednolite studia magisterskie)	studia pierwszego stopnia	
Profil studiów	praktyczny	
Forma studiów (stacjonarne/niestacjonarne)	niestacjonarne	
Nazwa dyscypliny, do której został przyporządkowany kierunek ^{1,2}	nauki leśne	
Liczba semestrów i liczba punktów ECTS konieczna do ukończenia studiów na danym poziomie określona w programie studiów	8 semestrów, 240 pkt ECTS	
Wymiar praktyk zawodowych ³ /liczba punktów ECTS przyporządkowanych praktykom zawodowym	6 miesięcy/960 godzin/30 pkt ECTS	
Moduł kierunkowy (tzw. specjalność) / moduły kierunkowe realizowane w ramach kierunku studiów	---	
Tytuł zawodowy nadawany absolwentom	inżynier	
	Studia stacjonarne	Studia niestacjonarne
Liczba studentów kierunku	---	122
Liczba godzin zajęć z bezpośrednim udziałem nauczycieli akademickich lub innych osób prowadzących zajęcia i studentów ⁴	---	1046 godz.
Liczba punktów ECTS objętych programem studiów uzyskiwana w ramach zajęć z bezpośrednim udziałem nauczycieli akademickich lub innych osób prowadzących zajęcia i studentów	---	96 pkt. ECTS
Łączna liczba punktów ECTS przyporządkowana zajęciom kształtującym umiejętności praktyczne	---	150,4 pkt. ECTS
Liczba punktów ECTS objętych programem studiów uzyskiwana w ramach zajęć do wyboru	---	77,8 pkt. ECTS
Łączna liczba punktów ECTS i godzin zajęć prowadzonych z wykorzystaniem metod i technik kształcenia na odległość	---	470 godz. 25 ECTS

Źródło: raport samooceny

¹W przypadku przyporządkowania kierunku studiów do więcej niż 1 dyscypliny - nazwa dyscypliny wiodącej, w ramach której uzyskiwana jest ponad połowa efektów uczenia się oraz nazwy pozostałych dyscyplin wraz z określeniem procentowego udziału liczby punktów ECTS dla dyscypliny wiodącej oraz pozostałych dyscyplin w ogólnej liczbie punktów ECTS wymaganej do ukończenia studiów na kierunku

² Nazwy dyscyplin należy podać zgodnie z rozporządzeniem MEiN z dnia 11 października 2022 r. w sprawie dziedzin nauki i dyscyplin naukowych oraz dyscyplin artystycznych (Dz.U. 2022 poz. 2202).

³ Proszę podać wymiar praktyk w miesiącach oraz w godzinach dydaktycznych.

⁴ Liczbę godzin zajęć z bezpośrednim udziałem nauczycieli akademickich lub innych osób prowadzących zajęcia i studentów należy podać bez uwzględnienia liczby godzin praktyk zawodowych.

Nazwa kierunku studiów	leśnictwo	
Poziom studiów (studia pierwszego stopnia/studia drugiego stopnia/jednolite studia magisterskie)	studia drugiego stopnia	
Profil studiów	praktyczny	
Forma studiów (stacjonarne/niestacjonarne)	niestacjonarne	
Nazwa dyscypliny, do której został przyporządkowany kierunek ^{5,6}	nauki leśne	
Liczba semestrów i liczba punktów ECTS konieczna do ukończenia studiów na danym poziomie określona w programie studiów	4 semestry, 120 pkt ECTS	
Wymiar praktyk zawodowych ⁷ /liczba punktów ECTS przyporządkowanych praktykom zawodowym	3 miesiące/480 godzin/15 pkt ECTS	
Moduł kierunkowy (tzw. specjalność) / moduły kierunkowe realizowane w ramach kierunku studiów	---	
Tytuł zawodowy nadawany absolwentom	magister	
	Studia stacjonarne	Studia niestacjonarne
Liczba studentów kierunku	---	39
Liczba godzin zajęć z bezpośrednim udziałem nauczycieli akademickich lub innych osób prowadzących zajęcia i studentów ⁸	---	455 godz.
Liczba punktów ECTS objętych programem studiów uzyskiwana w ramach zajęć z bezpośrednim udziałem nauczycieli akademickich lub innych osób prowadzących zajęcia i studentów	---	48 pkt. ECTS
Łączna liczba punktów ECTS przyporządkowana zajęciom kształtującym umiejętności praktyczne	---	78,7 pkt. ECTS
Liczba punktów ECTS objętych programem studiów uzyskiwana w ramach zajęć do wyboru	---	41,7 pkt. ECTS
Łączna liczba punktów ECTS i godzin zajęć prowadzonych z wykorzystaniem metod i technik kształcenia na odległość	---	221 godz. 15 ECTS

Źródło: raport samooceny

⁵W przypadku przyporządkowania kierunku studiów do więcej niż 1 dyscypliny - nazwa dyscypliny wiodącej, w ramach której uzyskiwana jest ponad połowa efektów uczenia się oraz nazwy pozostałych dyscyplin wraz z określeniem procentowego udziału liczby punktów ECTS dla dyscypliny wiodącej oraz pozostałych dyscyplin w ogólnej liczbie punktów ECTS wymaganej do ukończenia studiów na kierunku

⁶Nazwy dyscyplin należy podać zgodnie z rozporządzeniem MEiN z dnia 11 października 2022 r. w sprawie dziedzin nauki i dyscyplin naukowych oraz dyscyplin artystycznych (Dz.U. 2022 poz. 2202).

⁷ Proszę podać wymiar praktyk w miesiącach oraz w godzinach dydaktycznych.

⁸ Liczbę godzin zajęć z bezpośrednim udziałem nauczycieli akademickich lub innych osób prowadzących zajęcia i studentów należy podać bez uwzględnienia liczby godzin praktyk zawodowych.

3. Propozycja oceny stopnia spełnienia szczegółowych kryteriów oceny programowej określona przez zespół oceniający PKA

Szczegółowe kryterium oceny programowej	Propozycja oceny stopnia spełnienia kryterium określona przez zespół oceniający PKA ⁹ kryterium spełnione/ kryterium spełnione częściowo/ kryterium niespełnione
Kryterium 1. konstrukcja programu studiów: koncepcja, cele kształcenia i efekty uczenia się	kryterium spełnione częściowo
Kryterium 2. realizacja programu studiów: treści programowe, harmonogram realizacji programu studiów oraz formy i organizacja zajęć, metody kształcenia, praktyki zawodowe, organizacja procesu nauczania i uczenia się	kryterium spełnione częściowo
Kryterium 3. przyjęcie na studia, weryfikacja osiągnięcia przez studentów efektów uczenia się, zaliczanie poszczególnych semestrów i lat oraz dyplomowanie	kryterium spełnione częściowo
Kryterium 4. kompetencje, doświadczenie, kwalifikacje i liczebność kadry prowadzącej kształcenie oraz rozwój i doskonalenie kadry	kryterium spełnione
Kryterium 5. infrastruktura i zasoby edukacyjne wykorzystywane w realizacji programu studiów oraz ich doskonalenie	kryterium spełnione
Kryterium 6. współpraca z otoczeniem społeczno-gospodarczym w konstruowaniu, realizacji i doskonaleniu programu studiów oraz jej wpływ na rozwój kierunku	kryterium spełnione
Kryterium 7. warunki i sposoby podnoszenia stopnia umiędzynarodowienia procesu kształcenia na kierunku	kryterium spełnione
Kryterium 8. wsparcie studentów w uczeniu się, rozwoju społecznym, naukowym lub zawodowym i wejściu na rynek pracy oraz rozwój i doskonalenie form wsparcia	kryterium spełnione częściowo
Kryterium 9. publiczny dostęp do informacji o programie studiów, warunkach jego realizacji i osiągniętych rezultatach	kryterium spełnione
Kryterium 10. polityka jakości, projektowanie, zatwierdzanie, monitorowanie, przegląd i doskonalenie programu studiów	kryterium spełnione częściowo

⁹ W przypadku gdy oceny dla poszczególnych poziomów studiów różnią się, należy wpisać ocenę dla każdego poziomu odrębnie.

4. Opis spełnienia szczegółowych kryteriów oceny programowej i standardów jakości kształcenia

Kryterium 1. Konstrukcja programu studiów: koncepcja, cele kształcenia i efekty uczenia się

Analiza stanu faktycznego i ocena spełnienia kryterium 1

Wyższa Szkoła Zarządzania Środowiskiem w Tucholi (WSZŚ) została utworzona w 2003 roku jako szkoła zawodowa przez stowarzyszenie gmin powiatu tucholskiego oraz samorządu powiatowego pod nazwą Towarzystwo Rozwoju Regionalnego „Promocja Borów Tucholskich”. Sposób powstania Szkoły zdeterminował jej misję, strategię oraz prowadzone kierunki kształcenia. Z uwagi na umiejscowienie Szkoły w Tucholi, w pobliżu Borów Tucholskich, jednego z największych kompleksów leśnych w Polsce (ok. 3 000 km² lasów głównie sosnowych), najważniejszym kierunkiem kształcenia studentów uznawany jest kierunek leśnictwo, kształcący kadry leśne na potrzeby okolicznego regionu, głównie Północnej Polski. W strukturze WSZŚ w Tucholi istnieje tylko jeden wydział (Wydział Inżynieryjny), na którym prowadzone są wszystkie kierunki studiów.

Koncepcja i cele kształcenia studentów na kierunku leśnictwo o profilu praktycznym całkowicie wpisują się w uchwaloną przez Senat misję i strategię rozwoju Uczelni w latach 2021-2025 oraz 2026-2030 (odpowiednio uchwała Senatu nr 401 z dnia 03.06.2022 oraz uchwała Senatu nr 451 z dnia 28.11.2025). Główną misją Uczelni jest wspieranie lokalnego i regionalnego rozwoju poprzez kształcenie w zawodach potrzebnych gospodarce, wykorzystując istniejące zasoby oraz prowadzenie działalności upowszechniającej dorobek naukowy o charakterze aplikacyjnym, stosując zasady społecznej odpowiedzialności. Strategiczne kierunki rozwoju Uczelni skupiają się na prowadzeniu wysokiej jakości kształcenia studentów, aktywności Uczelni w zakresie edukacji na rzecz środowiska, kreowaniu wizerunku Uczelni społecznie odpowiedzialnej, optymalnym wykorzystaniu potencjału Uczelni na rzecz rozwoju regionu oraz upowszechnianiu dorobku dyscyplin nauki przypisanych do prowadzonych kierunków studiów w środowisku lokalnym. Strategia Uczelni została opracowana przy uwzględnieniu celów i założeń Strategii Rozwoju Województwa Kujawsko-Pomorskiego oraz Strategii Rozwoju Powiatu Tucholskiego i stanowi istotny element wspierający ich wdrażanie.

Koncepcja kształcenia na kierunku leśnictwo oraz określone dla tego kierunku cele kształcenia mieszczą się w dziedzinie nauk rolniczych, w dyscyplinie nauki leśne. Wpływają one z potrzeby kształcenia odpowiedniej kadry leśnej na potrzeby otoczenia społeczno-gospodarczego i zrównoważonego rozwoju regionalnego, z uwzględnieniem aktualnych trendów na rynku pracy. Celem kształcenia na kierunku leśnictwo jest przekazanie wiedzy, rozwinięcie umiejętności i kompetencji społecznych niezbędnych do wykonywania zawodu inżyniera leśnika (studia pierwszego stopnia) oraz z tytułem zawodowym magister (studia drugiego stopnia). Prowadzony w Uczelni kierunek leśnictwo ma profil praktyczny, umożliwiający uzyskanie, obok wiedzy teoretycznej, dużego zakresu umiejętności praktycznych w trakcie realizacji różnych form praktyk, głównie w Lasach Państwowych, będących integralnym komponentem programu studiów. PGL Lasy Państwowe są nieocenionym partnerem Uczelni w kreowaniu odpowiedniego poziomu kształcenia oraz umożliwiają prowadzenie praktyk w podległych jednostkach, co jest niezmiernie istotne w obliczu braku własnej terenowej bazy dydaktycznej w postaci leśnego zakładu doświadczalnego.

Koncepcja kształcenia, a w konsekwencji program studiów, jest wynikiem konsultacji z wieloma interesariuszami zewnętrznymi tj. przedstawiciele samorządów lokalnych, praktyki gospodarczej, Lasów Państwowych (RDLP w Toruniu, okoliczne Nadleśnictwa), z Uczelnianą Radą Konsultacyjno-

Programową (RKP) działającą przy kierunku leśnictwo, a także z udziałem interesariuszy wewnętrznych w postaci nauczycieli akademickich WSZŚ w Tucholi, studentów i absolwentów WSZŚ w Tucholi. Rezultatem tej współpracy jest odpowiedni dobór treści przekazywanych studentom, jak i metod weryfikacji efektów uczenia się. Koncepcja kształcenia na kierunku leśnictwo WSZŚ w Tucholi zakłada ideę ciągłego doskonalenia i dostosowywania treści programowych do potrzeb rynku pracy oraz interesariuszy zewnętrznych, co jest niezbędne w procesie zatrudniania absolwentów kierunku leśnictwo m.in. w jednostkach organizacyjnych Lasów Państwowych. Program studiów na ocenianym kierunku jest poddawany procesowi aktualizacji. Ostatnia aktualizacja programu studiów pierwszego stopnia została zatwierdzona Uchwałą Senatu Nr 440/2024, a drugiego stopnia Uchwałą Senatu Nr 441, obie z dnia 28.06.2024 r. w zakresie efektów uczenia się przypisanych do zajęć, liczby punktów ECTS przypisanych do zajęć, sposobów weryfikacji zakładanych efektów uczenia się i szczegółowych wskaźników punktacji ECTS. Wynika z tego, że w trakcie tej aktualizacji mniejszą uwagę przywiązywano do zagadnień merytorycznych i zawartości przekazywanych studentom treści.

Studia pierwszego stopnia obejmują osiem semestrów zajęć dydaktycznych, w tym sześć miesięcy praktyk zawodowych w czterech formach: praktyka zawodowa stacjonarna (jeden miesiąc) w strukturach organizacyjnych Lasów Państwowych, Biurach Urządzania Lasu i Geodezji Leśnej lub w Zakładach Usług leśnych, praktyki przedmiotowe (dwa miesiące), związane z realizacją konkretnych zajęć, praktyka zawodowa w trybie indywidualnym (dwa miesiące) oraz praktyka dyplomowa (jeden miesiąc). Studia drugiego stopnia trwają cztery semestry zajęć dydaktycznych, w tym trzy miesiące praktyk zawodowych w trzech formach: praktyki przedmiotowe (jeden miesiąc), praktyka zawodowa w trybie indywidualnym (jeden miesiąc) i praktyka dyplomowa (jeden miesiąc).

Program studiów na kierunku leśnictwo oparty jest na założeniach Polskiej Ramy Kwalifikacji dla poziomów 6 (studia pierwszego stopnia) i 7 (studia drugiego stopnia). Po ukończeniu studiów pierwszego stopnia absolwent uzyskuje 16 efektów w kategorii wiedzy, 19 w zakresie umiejętności oraz 4 w obszarze kompetencji społecznych. Z kolei po ukończeniu studiów drugiego stopnia absolwent uzyskuje 9 efektów w kategorii wiedzy, 12 w kategorii umiejętności i 4 w zakresie kompetencji społecznych. Zawarte w programie studiów efekty uczenia się obejmują cały zakres charakterystyk drugiego stopnia efektów uczenia się dla kwalifikacji na poziomie 6 i 7 Polskiej Ramy Kwalifikacji oraz są dostosowane do uzyskania określonej wiedzy i umiejętności na kierunku o profilu praktycznym. Jednakże określenia użyte w efektach uczenia się nie do końca odpowiadają specyfice PRK i wzbudziły zastrzeżenia zespołu oceniającego. Sformułowanie niektórych efektów z zakresu wiedzy nie podkreśla głębi poznawczej na poziomie 6 czy 7 PRK (poznanie w stopniu zaawansowanym – pierwszy stopień lub pogłębionym – drugi stopień (efekt kierunkowy K_W02)). Dodatkowo, wśród efektów uczenia się w kategorii kompetencje społeczne, efekt pierwszy – K_K01, zarówno na studiach pierwszego, jak i drugiego stopnia, nie do końca jest poprawnie zredagowany, gdyż część dotycząca podnoszenia kompetencji zawodowych oraz wykazywania potrzeby stałego aktualizowania wiedzy z zakresu leśnictwa powinna być umiejscowiona w efektach dotyczących umiejętności w zakresie uczenia się i planowania własnego rozwoju przez całe życie. I taki efekt, dotyczący uczenia się przez całe życie, jest zdefiniowany w kategorii umiejętności (K_U10). Zdefiniowane efekty w zakresie umiejętności uwzględniają możliwości komunikowania się w języku obcym na poziomie B2 w przypadku studiów pierwszego stopnia. Na studiach drugiego stopnia uwzględniono obszar słownictwa fachowego z zakresu leśnictwa (B2+).

Kierunkowe efekty uczenia się umożliwiające uzyskanie kompetencji inżynierskich realizowane są tylko na studiach pierwszego stopnia. W kategorii wiedza zdefiniowano sześć efektów kierunkowych

przypisanych do efektów inżynierskich, w ramach których absolwent wykazuje się znajomością technicznych zadań inżynierskich w zakresie nauk leśnych (K_W06), technik i technologii oraz narzędzi i materiałów pozwalających wykorzystać i kształtować zasoby leśne w celu poprawy jakości życia człowieka (K_W07, K_W08), cyklu życia obiektów i systemów technicznych związanych z gospodarowaniem zasobami leśnymi (K_W09), metod, technik, narzędzi i materiałów stosowanych przy rozwiązywaniu prostych zadań inżynierskich w zakresie leśnictwa oraz typowych technologii inżynierskich z zakresu hodowli, ochrony, użytkowania i urządzania lasu (K_W15), a także znajomością zarządzania, w tym zarządzania jakością, prowadzenia działalności gospodarczej oraz ogólnych zasad tworzenia i rozwoju indywidualnej przedsiębiorczości wykorzystującej zasoby leśne dla realizacji potrzeb społeczeństwa (K-W14). W kategorii umiejętności, kompetencje inżynierskie, przypisane do 9 efektów dla zajęć (K_U05, K_U06, K_U07, K_U08, K_U09, K_U10, K_U12, K_U13, K_U16), zostały oznaczone symbolami P6S_UW_inż_1 – 6, których znaczenie zostało wyjaśnione w trakcie wizytacji w Uczelni. W raporcie samooceny zamieszczono zestawienie zajęć na studiach pierwszego stopnia, w ramach których realizowane są efekty uczenia się z zakresu wiedzy i umiejętności, pozwalające na nabycie kompetencji inżynierskich. Należą do nich takie istotne kierunkowe zajęcia jak m.in. *inżynieria leśna, hodowla lasu – technika hodowli lasu, hydrologia siedlisk leśnych, maszynoznawstwo leśne, nauka o produktywności lasu, urządzanie lasu, użytkowanie zasobów leśnych oraz praktyki zawodowe w formie stacjonarnej, indywidualnej oraz przedmiotowe*. Należy zatem przyjąć, iż student otrzymuje odpowiednią wiedzę i rozwija umiejętności z zakresu kompetencji inżynierskich.

Pomimo tych powyższych uwag, kierunkowe efekty uczenia się są sformułowane w sposób klarowny i zrozumiały, a także uwzględniają osiąganie przez absolwentów ocenianego kierunku odpowiedniego poziomu wiedzy, umiejętności i kompetencji społecznych w działalności zawodowej oraz kwalifikacji inżynierskich, bardzo przydatnych i pożądanych przez potencjalnych pracodawców. Należy podkreślić, że są one zgodne z aktualnym stanem wiedzy i jej zastosowaniami w zakresie dyscypliny nauki leśne, a także ze stanem praktyki oraz zawodowego rynku pracy oraz są możliwe do osiągnięcia w ramach ocenianego programu studiów pierwszego i drugiego stopnia na kierunku leśnictwo.

Efekty uczenia się przypisane do zajęć stanowią bardziej skonkretyzowaną treściowo formę efektów kierunkowych i zostały one określone w sposób umożliwiający ich osiągnięcie w zdefiniowanym przez program czasie oraz pozwalający na weryfikację za pomocą przyjętych metod. Jednakże analizując ich treść zapisaną w kartach zajęć (sylabusach) można mieć pewne wątpliwości co do sposobu ich sformułowania. Kilukrotnie efekt dla zajęć (kompetencje społeczne) brzmiał w taki sam sposób jak efekt kierunkowy (np. *maszynoznawstwo leśne, ergonomia, ekologia z sozologią*). Niejednokrotnie zredagowane efekty uczenia się z zakresu wiedzy zawierały pojęcie „potrafi”, które wskazuje raczej na umiejętności niż na posiadaną wiedzę (np. *zoologia leśna, botanika leśna, fizyka, ochrona własności intelektualnej, dendrometria, entomologia leśna, hodowla lasu - selekcja i nasiennictwo oraz szkółkarstwo, hydrologia siedlisk leśnych*), czy wspominały o „podstawowej” wiedzy zamiast „zaawansowanej” (np. *zoologia leśna, podstawy genetyki, technologia informacyjna, fotogrametria i systemy informacji przestrzennej*). Można również mieć zastrzeżenia co do zdefiniowanych dla zajęć efektów w obszarze kompetencji społecznych, które często zawierały sformułowania dotyczące aktualizowania wiedzy oraz uczenia się przez całe życie (np. *makroekonomia, zoologia leśna, podstawy genetyki, statystyka, technologia informacyjna, meteorologia i klimatologia, dendrometria, entomologia leśna, hydrologia siedlisk leśnych*), co według rozporządzenia MNiSW z dnia 14 listopada 2018 r. w sprawie charakterystyk drugiego stopnia efektów uczenia się dla kwalifikacji na poziomie 6-8 Polskiej Ramy Kwalifikacji, należy do efektów z zakresu umiejętności.

Szczegółowa analiza efektów uczenia się określonych dla zajęć dokonana na podstawie kart zajęć wykazała na studiach pierwszego stopnia występowanie takich samych efektów dla zajęć w zakresie wiedzy uzyskiwanych w trakcie realizacji kilku zajęć/modułów zajęć np. efekt – „Student zna i rozumie podstawowe pojęcia i zasady z zakresu ochrony własności intelektualnej i prawa autorskiego oraz potrafi korzystać z zasobów informacji patentowej” pojawia się w karcie *proseminarium, seminarium – wybór tematyki seminarium* sem. VII, *seminarium – wybór tematyki seminarium* sem. VIII. Dodatkowo można zakładać, iż efekt ten bardziej pasuje do zajęć z zakresu *ochrony własności intelektualnej*. Podobną sytuację zauważono w przypadku sylabusów zajęć *hodowla lasu – szczegółowa hodowla gatunków* (sem. VII) i *hodowla lasu - technika hodowli lasu* (sem V), gdzie zdefiniowane efekty dla zajęć z zakresu wiedzy i umiejętności brzmią identycznie np. „Student potrafi opisać i objaśnić klasyfikacje rębni stosownych w Polsce”; „Wykorzystać możliwości odnowienia naturalnego” lub prawie tak samo, ale w znaczeniu merytorycznym mają identyczne znaczenie np. „Potrafi dobierać właściwą rębnię w zależności od zdefiniowanego celu hodowlanego” i „Potrafi dobierać właściwą rębnię w zależności od jakości siedliska”. W tym przypadku nie da się określić celu hodowlanego bez określenia jakości siedliska leśnego. W zajęciach *ochrona własności intelektualnej* zdefiniowano efekt brzmiący: „Student potrafi napisać pracę inżynierską i korzystać z literatury zgodnie z prawem autorskim”, który bardziej pasuje do efektów uzyskiwanych w ramach seminarium lub pracy dyplomowej.

Należy jednak podkreślić, iż tak skonstruowany program studiów pozwala przygotować absolwentów do pracy w wielu przedsiębiorstwach, instytucjach czy urzędach zajmujących się zagadnieniami związanymi z gospodarką leśną, do których należą jednostki administracyjne Lasów Państwowych, parki narodowe i krajobrazowe, wydziały jednostek samorządowych zajmujących się leśnictwem i ochroną przyrody, oddziały regionalnych i krajowych dyrekcji ochrony środowiska, a także firmy z branży leśnej. Absolwent studiów pierwszego stopnia jest przygotowany do podjęcia studiów drugiego stopnia na tym samym kierunku, a absolwent studiów drugiego stopnia jest przygotowany do podjęcia prac wdrożeniowych oraz badań naukowych.

Zalecenia dotyczące kryterium 1 wymienione w uchwale Prezydium PKA w sprawie oceny programowej na kierunku studiów, która poprzedziła bieżącą ocenę (jeśli dotyczy)

Propozycja oceny stopnia spełnienia kryterium 1 - kryterium spełnione częściowo

Uzasadnienie

Program studiów na kierunku leśnictwo w Wyższej Szkole Zarządzania Środowiskiem w Tucholi jest wyrazem koncepcji nauczania wpływającej z idei powstania WSZŚ w Tucholi jako miejsca kształcącego absolwentów gotowych do podjęcia pracy głównie w Lasach Państwowych w skali regionalnej. Koncepcja i cele kształcenia na kierunku leśnictwo o profilu praktycznym wpisują się całkowicie w uchwaloną przez Uczelnię misję i strategię oraz mieszczą się w dziedzinie nauk rolniczych, w dyscyplinie nauki leśne. Wpływają one z potrzeby kształcenia odpowiedniej kadry leśnej na potrzeby otoczenia społeczno-gospodarczego i zrównoważonego rozwoju regionalnego, z uwzględnieniem aktualnych trendów na rynku pracy. Program studiów jest wynikiem konsultacji z wieloma interesariuszami zewnętrznymi i wewnętrznymi, czego efektem jest odpowiedni dobór treści przekazywanych studentom jak i metod weryfikacji efektów uczenia się. Koncepcja kształcenia

na kierunku leśnictwo WSZŚ w Tucholi zakłada ideę ciągłego doskonalenia i dostosowywania treści programowych do potrzeb rynku pracy oraz interesariuszy zewnętrznych, co jest niezbędne w procesie zatrudniania absolwentów kierunku leśnictwo m.in. w jednostkach organizacyjnych Lasów Państwowych. Program studiów jest częściowo zgodny z założeniami Polskiej Ramy Kwalifikacji; nie wszystkie sformułowania dotyczące efektów uczenia się kierunkowych i dla zajęć są właściwie zredagowane, co jest konieczne do skorygowania przez Uczelnię. Wykazano także powtarzanie się efektów uczenia się określonych dla zajęć w kilku modułach. Pomimo tych powyższych uwag, efekty uczenia się są sformułowane w sposób klarowny i zrozumiały oraz uwzględniają osiąganie przez absolwentów ocenianego kierunku odpowiedniego poziomu wiedzy, umiejętności i kompetencji społecznych w działalności zawodowej oraz kwalifikacji inżynierskich na studiach pierwszego stopnia, bardzo przydatnych i pożądaných przez potencjalnych pracodawców. Są one zgodne z aktualnym stanem wiedzy i jej zastosowaniami w zakresie dyscypliny nauki leśne, a także ze stanem praktyki oraz zawodowego rynku pracy oraz są możliwe do osiągnięcia w ramach ocenianego programu studiów na studiach pierwszego i drugiego stopnia na kierunku leśnictwo.

Dobre praktyki, w tym mogące stanowić podstawę przyznania uczelni Certyfikatu Doskonałości Kształcenia

Rekomendacje

Rekomenduje się weryfikację efektów uczenia się określonych dla zajęć i eliminację powtarzających się, jednakowo brzmiących efektów uczenia się w kilku zajęciach.

Zalecenia

Zaleca się przegląd efektów uczenia się kierunkowych i sformułowanych dla zajęć oraz dostosowanie do wymogów Polskiej Ramy Kwalifikacyjnej (zastosowanie odpowiednich sformułowań), zgodnie z rozporządzeniem MNiSW z dnia 14 listopada 2018 r. w sprawie charakterystyk drugiego stopnia efektów uczenia się dla kwalifikacji na poziomie 6-8 Polskiej Ramy Kwalifikacji.

Kryterium 2. Realizacja programu studiów: treści programowe, harmonogram realizacji programu studiów oraz formy i organizacja zajęć, metody kształcenia, praktyki zawodowe, organizacja procesu nauczania i uczenia się

Analiza stanu faktycznego i ocena spełnienia kryterium 2

Treści programowe na kierunku leśnictwo są zgodne z koncepcją i celami kształcenia opracowanymi w Uczelni, z kierunkowymi i sformułowanymi dla zajęć efektami uczenia się oraz biorą pod uwagę aktualną wiedzę i jej zastosowania w zakresie nauk leśnych, do których kierunek jest przyporządkowany. Uwzględniają one również normy i zasady, a także aktualny stan praktyki oraz zawodowego rynku pracy w obszarach związanych z leśnictwem. Realizacja ocenianego programu pozwala na osiągnięcie przez absolwentów kierunku wszystkich zakładanych efektów uczenia się, włącznie z efektami inżynierskimi zgodnymi z rozporządzeniem MNiSW z dnia 14 listopada 2018 r., co ma zapewnić ich kompleksowe przygotowanie do podjęcia pracy na zawodowym rynku pracy. Programy studiów pierwszego i drugiego stopnia zostały opracowane w oparciu o osiągnięcia badań

naukowych prowadzonych w dyscyplinie nauki leśnej oraz wymagania praktyki zawodowej, zwłaszcza w Lasach Państwowych. Długość trwania studiów pierwszego stopnia, wynosząca 8 semestrów, oraz drugiego stopnia, 4 semestry, a także nakład pracy studenta mierzony liczbą przypisanych punktów ECTS (odpowiednio 240 i 120) są odpowiednie do uzyskania przez absolwentów wszystkich zakładanych efektów uczenia się.

Program studiów pierwszego stopnia obejmuje łącznie 2006 godzin dydaktycznych, w tym 160 godzin praktyki zawodowej, 320 godzin praktyk przedmiotowych, 320 godzin praktyk zawodowych w trybie indywidualnym oraz 160 godzin praktyki dyplomowej. Struktura godzinowa zajęć jest następująca: wykłady - 592 godziny (29,51%), ćwiczenia - 354 godziny (17,65%), laboratoria i konwersatoria - 100 godzin (4,99%), różne formy praktyki - 960 godzin (47,85%). Według raportu samooceny liczba punktów ECTS, którą student uzyskuje w ramach zajęć o charakterze praktycznym, w tym zajęć laboratoryjnych i projektowych, wynosi 150,4, co stanowi 62,7%. W związku z powyższym spełniony jest ustawowy warunek udziału zajęć praktycznych na poziomie min. 50% na studiach o profilu praktycznym. Można jednak mieć pewne zastrzeżenia co do przypisania wykładom charakteru praktycznego, co jest bardzo częste, nawet w przypadku zajęć z grupy zajęć humanistyczno-społecznych (np. *filozofia i metodologia nauk przyrodniczych, etyka, podstawy marketingu*) czy podstawowych (np. *botanika leśna*). W trakcie wizytacji zespołu oceniającego wyjaśniono tę kwestię i nastąpi korekta kart zajęć w tym względzie przy najbliższej modyfikacji programu, w wyniku czego udział zajęć kształtujących umiejętności praktyczne spadnie do 51,24%, co nadal będzie zgodne z wymogami ustawy. Należy stwierdzić, iż liczba punktów ECTS, którą student uzyskuje na zajęciach wymagających bezpośredniego udziału nauczycieli akademickich lub innych osób prowadzących zajęcia, wynosząca 96 (40%), zapewnia osiągnięcie przez studentów efektów uczenia się po ukończeniu pierwszego stopnia studiów w trybie niestacjonarnym.

Plan studiów pierwszego stopnia na kierunku leśnictwo zachowuje odpowiednią sekwencję treści przekazywanych w ramach zajęć, umożliwiającą stopniowe uzyskiwanie efektów uczenia się. Ten układ treści, gdzie w pierwszej kolejności przekazywane są treści programowe kształcenia ogólnego, w tym w ramach zajęć fakultatywnych społeczno-humanistycznych, potem realizowany jest moduł kształcenia podstawowego, dalej moduł treści kierunkowych obligatoryjnych i fakultatywnych, a na końcu moduł dyplomowy jest logiczny i pozwalający na systematyczne i coraz bardziej dogłębne przyswajanie treści oraz racjonalne obciążanie studentów zajęciami o zróżnicowanej skali trudności w całym cyklu kształcenia. Zakres treści programowych przekazywanych studentom uwzględnia wiedzę, umiejętności i kompetencje społeczne niezbędne do wykonywania zawodu związanego z leśnictwem w ramach m.in. takich zajęć jak: *botanika leśna, ochrona lasu, gleboznawstwo leśne, różne zajęcia tematyczne w zakresie hodowli lasu, urządzenie lasu, użytkowanie zasobów leśnych, inżynieria leśna, nauka o produktywności lasu, gospodarka łowiecka, maszynoznawstwo leśne, czy gospodarowanie w leśnictwie*. W programie studiów stwierdzono dwa zajęcia pod nazwą *botanika leśna* w semestrze I i II, każdy kończący się egzaminem. Właściwie byłoby nazwać te zajęcia *botanika leśna I* i *botanika leśna II* w celu ich odróżnienia w programie studiów oraz łatwiejszej identyfikacji w systemie i przez studentów. Według informacji podanych w raporcie samooceny studenci mają możliwość wyboru 77,8 punktów ECTS (32,41%) w tym języka obcego (niemiecki lub angielski), trzech zajęć z modułu społeczno-humanistycznego, pięciu z modułu fakultatywnego, tematu seminarium, jednej praktyki przedmiotowej (z dwóch), a także tematu pracy dyplomowej, miejsca odbywania praktyki zawodowej stacjonarnej, projektu realizowanego w ramach praktyki zawodowej w trybie indywidualnym oraz praktyki dyplomowej. Wybór języka obcego może być zaliczony do grupy zajęć do

wyboru pod warunkiem przygotowania odrębnych kart zajęć dla każdego języka, uwzględniających m.in. zróżnicowane treści dla poszczególnych języków. W trakcie wizytacji przedstawiono dodatkowo sylabus do lektoratu z języka niemieckiego. Podobna konkluzja dotyczy praktyki zawodowej w trybie indywidualnym oraz praktyki i pracy dyplomowej, dla których opracowano po jednym sylabusie uniemożliwiającym dokonywanie wyboru przez studenta. I w tym przypadku konieczne jest przygotowanie przez Uczelnię osobnych sylabusów w obrębie tych grup zajęć. Natomiast nie można zaakceptować włączenia praktyki zawodowej stacjonarnej do puli zajęć do wyboru, gdyż są to zajęcia kierunkowe i stanowią integralną i obligatoryjną część programu studiów o profilu praktycznym. Konsekwencją tych zmian będzie obniżenie udziału wybieralnych przez studentów punktów ECTS, ale jeszcze do wymaganego poziomu zapewniającego wybór 30% punktów.

Wątpliwości wzbudza nieproporcjonalnie duże przypisanie punktów ECTS (3 ECTS) zajęciom z puli zajęć humanistyczno-społecznych. Zajęcia takie jak *mikroekonomia*, *makroekonomia*, *komunikacja społeczna*, *podstawy przedsiębiorczości*, *podstawy marketingu* i *etyka* realizowane są tylko w formie wykładów w wymiarze od 10 do 15 godzin, podczas gdy innym zajęciom np. podstawowym tj. *fizyka* z 20 godzinami wykładów, czy kierunkowym tj. *hydrologia siedlisk leśnych*, *hodowla lasu – odnowienie i pielęgnacja lasu*, z 10 godzinami wykładów, przypisano tylko 2 ECTS. Rekomenduje się obniżenie do 2 liczby przypisanych punktów ECTS zajęciom humanistyczno-społecznym, a w ten sposób uwolnione punkty przekazane powinny zostać zajęciom kierunkowym oraz praktyce zawodowej, w których nakład realnej pracy studenta jest znacznie większy.

Program studiów drugiego stopnia obejmuje łącznie 935 godzin dydaktycznych, w tym 160 godzin praktyk przedmiotowych, 160 godzin praktyk zawodowych w trybie indywidualnym oraz 160 godzin praktyki dyplomowej. Struktura godzinowa zajęć przedstawia się następująco: wykłady – 301 godzin (32,20%), ćwiczenia i laboratoria – 154 godzin (16,47%), różne formy praktyki – 480 godzin (51,33%). Według raportu samooceny spełniony jest warunek udziału zajęć praktycznych, gdyż liczba punktów ECTS, którą student uzyskuje w ramach zajęć o charakterze praktycznym, w tym zajęć laboratoryjnych i projektowych wynosi łącznie 78,7 (65,6%). Podobnie jak w przypadku studiów pierwszego stopnia, tutaj też można mieć pewne zastrzeżenia co do przypisania wykładom charakteru praktycznego, co jest bardzo częste, nawet w przypadku zajęć z grupy zajęć humanistyczno-społecznych. W tym przypadku, według deklaracji Uczelni również nastąpi korekta kart zajęć i udział zajęć kształtujących umiejętności praktyczne obniży się do wartości 52,58%. Udział punktów ECTS, którą student uzyskuje na zajęciach wymagających bezpośredniego udziału nauczycieli akademickich lub innych osób prowadzących zajęcia wynosi 40%, co umożliwia uzyskanie wszystkich założonych efektów uczenia się po ukończeniu niestacjonarnych studiów drugiego stopnia.

Plan studiów drugiego stopnia jest skonstruowany z następujących modułów kształcenia: moduł kształcenia ogólnego, moduł metodyka badań w leśnictwie, moduł przyrodniczy, moduł techniczny, moduł społeczno-ekonomiczny, moduł hodowlany i moduł menedżerski, moduł dyplomowy oraz moduł praktyki zawodowej. Treści przekazywane studentom na drugim stopniu są często rozszerzeniem zagadnień kierunkowych realizowanych na studiach pierwszego stopnia. Takim przykładem są takie zajęcia jak *przebudowa drzewostanów*, *plantacje drzew szybko rosnących*, *współczesne zagadnienia genetyki drzew* czy *współczesne trendy szkółkarstwa leśnego*, które poruszają specjalistyczne kwestie z zakresu szeroko pojętej hodowli lasu. Według informacji zawartych w raporcie samooceny, w ramach indywidualizacji ścieżki kształcenia studenci mają możliwość wyboru: zajęć spośród modułu hodowlanego lub menedżerskiego, tematykę seminarium i pracy dyplomowej, dwóch praktyk przedmiotowych, projektu realizowanego w ramach praktyki zawodowej w trybie

indywidualnym oraz praktyki dyplomowej, co łącznie stanowi 41,7 punktów ECTS (34,75%). Wątpliwym działaniem jest przypisanie charakteru fakultatywnego do pracy dyplomowej, praktyki zawodowej w trybie indywidualnym oraz praktyki dyplomowej, dla których opracowano tylko po jednym sylabusie wykluczającym możliwość wyboru przez studenta własnej ścieżki kształcenia. Uczelnia świadoma tej sytuacji opracuje i włączy do programu studiów kolejne sylabusy w tych grupach zajęć, aby umożliwić dokonanie wyboru przez studentów. Konsekwencją tego działania będzie utrzymanie ustawowego wskaźnika na poziomie 30% punktów ECTS do wyboru.

Analizując szczegółowo strukturę godzin dydaktycznych realizowanych w ramach zajęć, zarówno na studiach pierwszego jak i drugiego stopnia, stwierdza się, co budzi duże wątpliwości, bardzo wysoką liczbę godzin określanych jako konsultacje oraz praca indywidualna ze studentem jako godziny kontaktowe z prowadzącym. Ich liczba waha się od 2 do nawet 58 godzin samych konsultacji np. w *fizjologii roślin drzewiastych* w semestrze III, bardzo często oscylując pomiędzy 12 a 30 godzin samych tylko konsultacji. W niektórych zajęciach ujęto też godziny kontaktowe tzw. pracy indywidualnej ze studentem (np. *inżynieria leśna*: 20 godzin konsultacji + 28 godzin pracy indywidualnej ze studentem; *nauka o produktywności*: 30 godzin konsultacji + 20 godzin pracy indywidualnej ze studentem), które zostały co prawda niewliczone do podawanej przez Uczelnię liczby godzin zajęć z bezpośrednim udziałem nauczycieli akademickich lub innych osób prowadzących zajęcia i studentów, ale stanowią godziny, które nie podlegają jednak żadnej weryfikacji. Rekomenduje się ustalenie liczby godzin konsultacji oraz pracy indywidualnej ze studentem na poziomie realnym i dostosowanie do nich odpowiednich metod weryfikacji.

Programy studiów pierwszego i drugiego stopnia uwzględniają ustawowy wymóg 5 punktów ECTS z puli zajęć humanistyczno-społecznych. Z tej grupy zajęć, na pierwszym stopniu studiów student wybiera 3 zajęcia o łącznej liczbie 9 ECTS, natomiast na studiach drugiego stopnia student ma obowiązek realizowania zajęć humanistycznych z modułu kształcenia ogólnego w wymiarze 8 punktów ECTS. Po rekomendowanym obniżeniu liczby punktów ECTS do dwóch przypisanych zajęciom humanistyczno-społecznym w programie studiów pierwszego stopnia wybór trzech zajęć nadal będzie pozwalał na spełnienie wymogu ustawowego (5 ECTS).

Oceniane programy studiów pierwszego i drugiego stopnia przewidują realizację godzin dydaktycznych (tylko wykładów) z wykorzystaniem metod i technik kształcenia na odległość w wymiarze odpowiednio 470 godzin oraz 221 godzin (odpowiednio 23% i 244% w stosunku do wszystkich godzin ujętych w programie studiów oraz odpowiednio 23 i 11 ECTS), co jest zgodne z wymaganiami w tym zakresie. Taki sposób prowadzenia wykładu jest dopuszczalny za zgodą rektora na wniosek osoby prowadzącej.

W trakcie kształcenia studentów na studiach pierwszego i drugiego stopnia ocenianego kierunku wykorzystywane są zróżnicowane i specyficzne metody nauczania, zorientowane na studenta i umożliwiające osiągnięcie zakładanych efektów uczenia się. Zajęcia dydaktyczne prowadzone są w następujących formach: wykłady, ćwiczenia, seminaria, laboratoria, zajęcia projektowe, lektoraty, zajęcia w pracowniach komputerowych, zajęcia w terenie (praktyki przedmiotowe). Wykłady bardzo często przyjmują charakter (i) informacyjny (konwencjonalny), podczas którego przekazywane są treści do bezpośredniego zapamiętania przez studentów (np. *zoologia leśna*, *botanika leśna*), (ii) problemowy, w trakcie którego omawiany jest problem teoretyczny lub praktyczny ilustrowany przykładem (np. *matematyka*, *maszynoznawstwo leśne*) oraz (iii) konwersatoryjny, podczas którego mówiony wykład przeplatany jest wypowiedziami studentów lub wykonywaniem przez nich określonych zadań (np. *mikroekonomia*, *leśnictwo na świecie*). Duża liczba godzin przypisana do

wykładów sprawia, iż Uczelnia podejmuje wszelkie działania, aby ta forma zajęć dydaktycznych była jak najbardziej atrakcyjna, wykorzystująca bogato ilustrowane (prezentacje, filmy) zagadnienia zarówno teoretyczne jak i praktyczne ukazujące konkretne przykłady i doświadczenia. W trakcie zajęć dydaktycznych wykorzystywane są różnorodne metody nauczania angażujące studentów w postaci pokazów multimedialnych, symulacji, wykonywania projektów, studiów przypadków, referatów czy obserwacji. Dużą wagę przypisuje się praktycznym umiejętnościom krytycznej i samodzielnej analizy zjawisk i ich interpretacji, a także kompetencjom miękkim w postaci komunikatywności, wytrwałości, kreatywności, pracy zespołowej i efektywności w realizacji zadań. Są one nieodzowne w pobudzaniu studentów do aktywności, czynnego udziału w zajęciach, twórczego rozwiązywania problemów, uczą współpracy, sztuki prezentacji i komunikowania się podczas prac w grupach. W trakcie realizacji zajęć dydaktycznych studenci mają możliwość skorzystania ze sprzętu i oprogramowania komputerowego (np. systemy operacyjne Windows, systemy operacyjne Windows Server, systemy operacyjne Linux, oprogramowanie sieciowe Synology NAS, Microsoft Office 365, INTERSoft ArCADia, System Informatyczny Lasów Państwowych) dzięki czemu nabywają wiedzę, umiejętności i kompetencje nawet do prowadzenia badań empirycznych i przeprowadzania eksperymentów z wykorzystaniem stosownych metod badawczych. Szeroko wykorzystywanym narzędziem w prowadzeniu dydaktyki jest platforma e-learningowa oparta na oprogramowaniu MS Teams. Należy podkreślić, iż wykorzystywane metody kształcenia są realizowane w sposób właściwy stymulując studentów do aktywnego angażowania się w proces dydaktyczny, do wykazania się samodzielnością i odpowiedzialnością, umożliwiając uzyskanie założonych efektów uczenia się oraz zapewniając przygotowanie do działalności zawodowej poprzez wykonywanie czynności praktycznych.

Praktyki zawodowe realizowane są zgodnie z Zarządzeniem Rektora WSZŚ w Tucholi nr 10/2023 w sprawie wprowadzenia Regulaminu praktyk zawodowych Wyższej Szkoły Zarządzania Środowiskiem w Tucholi z dnia 01.12.2023 r. Za prawidłową realizację praktyk ze strony Uczelni odpowiada dziekan, bądź pracownik badawczo-dydaktyczny wyznaczony przez dziekana Wydziału Inżynieryjnego, natomiast ze strony organizatora opiekun praktyk. Praktyka zawodowa dla studiów pierwszego stopnia realizowana w łącznym wymiarze sześciu miesięcy i podzielona jest na cztery rodzaje praktyk:

- praktyka zawodowa stacjonarna po I roku studiów (4 tygodnie - 160 godzin dydaktycznych) – 5 pkt ECTS,
- praktyka przedmiotowa po I roku studiów (8 tygodni - 320 godzin dydaktycznych) – 10 pkt ECTS,
- praktyka zawodowa indywidualna - realizowana na czwartym i szóstym semestrze studiów, (8 tygodni - 320 godzin dydaktycznych) – 10 pkt ECTS,
- praktyka dyplomowa na IV roku studiów (4 tygodnie - 160 godzin dydaktycznych) - 5 pkt ECTS.

Praktykom zawodowych przypisano łącznie 30 punktów ECTS, co oznacza 32 godzin na punkt, a więc jest to liczba nieprawidłowa.

Praktyka zawodowa dla studiów drugiego stopnia realizowana w łącznym wymiarze trzech miesięcy i podzielona jest na trzy rodzaje praktyk:

- praktyka przedmiotowa po I roku studiów (4 tygodnie - 160 godzin dydaktycznych) - 5 pkt ECTS,
- praktyka zawodowa stacjonarna po I roku studiów (4 tygodnie - 160 godzin dydaktycznych) - 5 pkt ECTS,
- praktyka dyplomowa na IV roku studiów (4 tygodnie - 160 godzin dydaktycznych) - 5 pkt ECTS.

Praktykom zawodowym przypisano łącznie 15 ECTS, co oznacza 32 godzin na punkt, a więc jest to także liczba nieprawidłowa.

Efekty uczenia się zostały przedstawione w sylabusach i są zgodne z kierunkowymi efektami uczenia się. Sylabusy zawierają metodologię oceniania oraz warunki zaliczenia zajęć. Liczba opiekunów praktyk oraz ich kompetencje umożliwiają prawidłową realizację praktyk. Umiejscowienie praktyk w planie studiów jest prawidłowe.

Podstawowym założeniem praktyk zawodowych jest stworzenie warunków do pogłębiania wiedzy uzyskanej podczas zajęć i konfrontowania jej z praktyką, umożliwienie bezpośredniego pozyskiwania informacji, zdobywania umiejętności i doświadczenia, które będą pomocne w osiągnięciu umiejętności i kompetencji społecznych cechujących sylwetkę absolwenta kierunku leśnictwo. Cele szczegółowe praktyk to:

- wykształcenie umiejętności zastosowania w praktyce wiedzy teoretycznej, uzyskanej w toku studiów,
- zapoznanie się z zagadnieniami definiowania i rozwiązywania problemów technicznych i organizacyjnych,
- zdobycie umiejętności pracy w zespole, a także - w miarę możliwości - kierowania zespołem,
- uzyskanie praktycznej wiedzy związanej z funkcjonowaniem jednostek organizacyjnych Lasów Państwowych, gdzie będzie możliwość zrealizowania efektów uczenia się przypisanych kierunkowi leśnictwo o profilu praktycznym oraz zdobycie umiejętności wykorzystania wiedzy teoretycznej w praktyce podczas wykonywania indywidualnych lub zespołowych zadań.

Zakładane cele prowadzenia praktyk są zgodne z kierunkowymi efektami uczenia się.

Praktykę zawodową studenci realizują w Lasach Państwowych, Zakładach Usług Leśnych, Biurach Urządzania Lasu, jednostkach samorządu terytorialnego działających w dziedzinie leśnictwa i innych, w których jest możliwość zrealizowania wszystkich efektów uczenia się przypisanych kierunkowi leśnictwo. Zazwyczaj student we własnym zakresie wyszukuje miejsce do odbycia praktyki zawodowej. W przypadku problemów ze znalezieniem miejsca odbywania praktyk, opiekun pomaga studentom w tym zakresie, wskazując jedno z miejsc, z którym Uczelnia posiada zawarte stałe umowy o współpracy.

Warunkiem zaliczenia praktyki zawodowej jest:

- odbycie każdej formy praktyki zawodowej w wyznaczonym terminie,
- prawidłowe prowadzenie dokumentacji praktyki zawodowej,
- pozytywne oceny z każdej formy praktyki zawodowej.

Weryfikacja i ocena efektów uczenia się odbywa się na podstawie dziennika praktyk, sprawozdania z praktyki oraz ustnej wypowiedzi studenta na temat odbytej praktyki. Taki system zapewnia prawidłowy proces weryfikacji efektów uczenia się. Pracodawcy wskazują na bardzo dobre merytoryczne przygotowanie studentów do odbywania praktyk zawodowych, a przede wszystkim na kreatywność oraz umiejętność rozwiązywania problemów w trakcie ich odbywania.

Proces nauczania jest odpowiednio zorganizowany, a jego zasady są uregulowane Regulaminem studiów (uchwała nr 421 Senatu WSZŚ w Tucholi z dnia 28.04.2023 r.). Ramową organizację roku akademickiego z uwzględnieniem terminów rozpoczęcia i zakończenia zajęć dydaktycznych, sesji egzaminacyjnych, przerw w zajęciach ustala rektor i ogłasza nie później niż jeden miesiąc przed rozpoczęciem roku akademickiego. Plany zajęć dydaktycznych i terminy zjazdów ustala dziekan i podaje do wiadomości studentów i nauczycieli za pomocą wewnętrznego systemu informatycznego – Wirtualny Dziekanat nie później niż na 7 dni przed rozpoczęciem zajęć.

Zalecenia dotyczące kryterium 2 wymienione w uchwale Prezydium PKA w sprawie oceny programowej na kierunku studiów, która poprzedziła bieżącą ocenę (jeśli dotyczy)

Propozycja oceny stopnia spełnienia kryterium 2 - kryterium spełnione częściowo

Uzasadnienie

Treści programowe na kierunku leśnictwo są zgodne z koncepcją i celami kształcenia opracowanymi w Uczelni, z kierunkowymi i sformułowanymi dla zajęć efektami uczenia się, biorą pod uwagę aktualną wiedzę i jej zastosowania w zakresie nauk leśnych oraz uwzględniają normy i zasady, a także aktualny stan praktyki oraz zawodowego rynku pracy w obszarach związanych z leśnictwem. Realizacja ocenianego programu pozwala na osiągnięcie przez absolwentów kierunku wszystkich zakładanych efektów uczenia się, włącznie z efektami inżynierskimi na pierwszego stopnia, zgodnie z odpowiednim rozporządzeniem. Następstwo zajęć na studiach pierwszego i drugiego stopnia jest prawidłowe. Zajęcia kierunkowe i zawodowe są poprzedzone zajęciami kształcenia ogólnego i podstawowego. Długość trwania studiów pierwszego i drugiego stopnia oraz nakład pracy mierzony liczbą punktów ECTS są odpowiednie i pozwalają na osiągnięcie zamierzonych efektów uczenia się przez studentów. Jednakże przypisanie punktów ECTS zajęciom humanistycznym oraz zaplanowana liczba godzin konsultacji i pracy indywidualnej ze studentem w wielu zajęciach wymaga korekty. Liczba godzin dydaktycznych realizowanych przy bezpośrednim udziale nauczycieli akademickich i studentów gwarantuje osiągnięcie zamierzonych efektów uczenia się. Udział zajęć do wyboru obecnie nie spełnia ustawowego poziomu 30% w programie studiów. Zajęcia kształtujące umiejętności praktyczne są realizowane na właściwym poziomie, a ich udział spełnia ustawowy warunek 50% udziału w planie studiów. Liczba punktów ECTS przypisanych do zajęć z grupy zajęć humanistyczno-społecznych spełnia ustawowe wymagania. W trakcie studiów pierwszego i drugiego stopnia studenci kształcą umiejętności z języka obcego na poziomie, odpowiednio B2 i B2+. Metody kształcenia są różnorodne i umożliwiają osiągnięcie wszystkich zakładanych efektów uczenia się, włącznie z efektami inżynierskimi. Są one również dostosowane do kształtowania umiejętności praktycznych w toku studiów. Istnieje możliwość prowadzenia zajęć (tylko wykłady) za pomocą metod i technik kształcenia na odległość, ale wyłącznie na wyraźną prośbę nauczyciela i za zgodą Rektora Uczelni.

Na kierunku leśnictwo stwierdzono dbałość o praktyczne przygotowanie zawodowe studentów, które odbywa się w warunkach właściwych dla zakresu działalności zawodowej oraz umożliwiających nabycie umiejętności praktycznych, niezbędnych do poruszania się na rynku pracy. Szczególną uwagę na kierunku przywiązuje się do organizacji i prowadzenia praktyk zawodowych. Praktyki zawodowe umożliwiają studentom zapoznanie się z zasadami funkcjonowania instytucji i przedsiębiorstw, w których odbywa się praktyka jako potencjalnego miejsca zatrudnienia. Dzięki praktykom studenci nabywają umiejętności pracy w zespole jak również rozwijają kompetencje społeczne niezbędne na rynku pracy, na które szczególną uwagę wskazują pracodawcy.

Rozplanowanie zajęć w semestrach, na poszczególne zjazdy, umożliwia efektywne wykorzystanie czasu przeznaczanego na udział w zajęciach, stymuluje studentów do samodzielności oraz zapewnia prawidłową weryfikację i ocenę efektów uczenia się.

Dobre praktyki, w tym mogące stanowić podstawę przyznania uczelni Certyfikatu Doskonałości Kształcenia

Rekomendacje

1. Zmniejszenie przypisania punktów ECTS zajęciom humanistyczno-społecznym na korzyść niektórych zajęć kierunkowych i praktyki zawodowej.
2. Zmniejszenie liczby godzin konsultacji oraz pracy indywidualnej ze studentem w wielu zajęciach do wartości realnych (kilka godzin).

Zalecenia

1. Należy skorygować przyporządkowanie punktów ECTS do praktyk zawodowych w taki sposób, aby liczba godzin pracy studenta odpowiadająca 1 punktowi ECTS mieściła się w przedziale od 25 do 30 godzin.
2. W przypadku studiów pierwszego i drugiego stopnia należy opracować i uwzględnić w sylabusach z języka obcego, pracy dyplomowej, praktyki zawodowej realizowanej w trybie indywidualnym oraz praktyki dyplomowej m.in. zróżnicowane treści programowe, zakresy tematyczne lub profile realizacji zajęć, umożliwiające studentom rzeczywisty wybór ścieżki kształcenia oraz spełnienie wymogu ustawowego dotyczącego uzyskania co najmniej 30% punktów ECTS w ramach zajęć do wyboru.

Kryterium 3. Przyjęcie na studia, weryfikacja osiągnięcia przez studentów efektów uczenia się, zaliczanie poszczególnych semestrów i lat oraz dyplomowanie

Analiza stanu faktycznego i ocena spełnienia kryterium 3

Warunki, tryb oraz termin rozpoczęcia i zakończenia rekrutacji na kierunku leśnictwo oraz limit przyjęć na studia na poszczególnych poziomach studiów na kierunku leśnictwo w WSZŚ w Tucholi na rok akademicki 2025/2026 reguluje Uchwała Senatu Nr 442 z dnia 28.05.2024 r., a na rok akademicki 2026/2027 Uchwała Senatu Nr 448 z dnia 16.05.2025 r. Wstęp na studia pierwszego stopnia oraz wstęp na studia drugiego stopnia dla absolwentów studiów pierwszego stopnia, którzy w toku ukończonych studiów zrealizowali efekty uczenia się przewidziane dla studiów pierwszego stopnia kierunku leśnictwo, jest wolny. O przyjęciu na studia decyduje kolejność złożenia wymaganych dokumentów, aż do wyczerpania ustalonego limitu miejsc. Tak skonstruowane zasady są przejrzyste, bezstronne, ale nie selektywne, gdyż nie uwzględniają poziomu wstępnej wiedzy i umiejętności kandydatów. Powinny być stworzone kryteria kwalifikacji na zasadach konkursowych. Teoretycznie przy większej liczbie kandydatów niż limit miejsc, osoby o wybitnej wiedzy lub umiejętnościach mogą się nie dostać na kierunek z powodu zbyt późnego złożenia odpowiednich dokumentów. W związku z powyższym trudno je uznać za zapewniające kandydatom równe szanse w podjęciu studiów. Powyższe zastrzeżenia wskazują na brak zainteresowania Uczelni wyborem najlepszych kandydatów. Dotychczasowa praktyka wskazuje, iż liczba kandydatów na studia na kierunku leśnictwo w WSZŚ w Tucholi była zawsze niższa od limitów przyjęć. Niemniej jednak, biorąc pod uwagę wymienione uwagi, zespół oceniający zaleca zmianę warunków rekrutacji na tryb konkursowy, uwzględniający poziom wstępnej wiedzy i umiejętności kandydatów. Absolwenci studiów pierwszego stopnia innego kierunku niż leśnictwo, którzy ubiegają się o przyjęcie na studia drugiego stopnia na kierunku leśnictwo, mogą być przyjęci na studia po zapoznaniu się z osiągniętymi efektami uczenia się uzyskanymi podczas dotychczas zrealizowanej edukacji formalnej studiów pierwszego stopnia, dokumentacji potwierdzającej realizację efektów uczenia się w edukacji pozaformalnej, dokumentacji potwierdzającej dotychczasowe doświadczenie zawodowe w PGL Lasy Państwowe oraz rozmowy kwalifikacyjnej mającej na celu

weryfikację faktycznej wiedzy, umiejętności i kompetencji kandydata uprawniających do podjęcia studiów drugiego stopnia na kierunku leśnictwo. Rozmowę kwalifikacyjną przeprowadza komisja składająca się z co najmniej dwóch członków, powoływanych przez rektora na wniosek dziekana Wydziału Inżynieryjnego. Powyższa procedura regulowana jest zarządzeniem Nr 6/2025 Rektora WSZŚ w Tucholi z dnia 27.03.2025 r. w sprawie ustalenia warunków oceny kandydatów na studia drugiego stopnia na kierunku leśnictwo oraz ustalenia wysokości opłat za przeprowadzone procedury weryfikacji podczas naboru na rok akademicki 2025/2026. Wynika z tego, że o przyjęcie na studia drugiego stopnia na kierunku leśnictwo w WSZŚ w Tucholi mogą się ubiegać absolwenci różnych studiów inżynierskich lub licencjackich, którzy po studiach pierwszego stopnia uzyskali efekty uczenia się zbieżne lub zbliżone do efektów uzyskiwanych po studiach pierwszego stopnia na kierunku leśnictwo lub wykazują się dużym doświadczeniem zawodowym. Zdefiniowana w ten sposób procedura przyjmowania na studia drugiego stopnia nie daje możliwości kandydatom kierunków pokrewnych uzupełnienia efektów uczenia się z pierwszego stopnia studiów na kierunku leśnictwo w trakcie studiowania na studiach drugiego stopnia. Dodatkowo istnieje jeszcze jedna droga przyjęcia na studia w trybie przeniesienia z innej uczelni, ale z tego samego kierunku studiów. Decyzję o przyjęciu na studia w tym trybie podejmuje Dziekan określając warunki, termin, sposób uzupełnienia stwierdzonych ewentualnych różnic w efektach uczenia się i programach studiów oraz ustala semestr i rok, na który zostaje wpisany student. Na kierunku leśnictwo w WSZŚ w Tucholi nie przeprowadza się potwierdzania efektów uczenia się uzyskanych w procesie uczenia się poza systemem studiów. Studia na kierunku leśnictwo w WSZŚ w Tucholi są płatne, a zasady pobierania i wysokości opłat za zajęcia dydaktyczne na kierunku leśnictwo w roku akademickim 2025/2026 określa zarządzenie Nr 5/2025 Rektora WSZŚ w Tucholi z dnia 27.03.2025 r.

Metody weryfikacji i oceny osiągnięcia przez studentów efektów uczenia się oraz postępów w procesie uczenia się określa zarządzenie Nr 7/2019 Rektora WSZŚ w Tucholi z dnia 10.05.2019 r. w sprawie zasad weryfikacji osiągania zakładanych efektów uczenia się oraz oceny efektów uczenia się w Wyższej Szkole Zarządzania Środowiskiem w Tucholi oraz Regulamin studiów (Uchwała Nr 421 Senatu WSZŚ w Tucholi z dnia 28.04.2023 r.). Stopień osiągania sformułowanych dla zajęć efektów uczenia się jest poddany weryfikacji w postaci zaliczenia lub egzaminu, pisemnego lub ustnego, z danych zajęć. Niestety dla większości zajęć nie jest podana forma egzaminu pisemnego (pytania otwarte, test jedno-, wielokrotnego wyboru). Organizację i tryb przeprowadzania egzaminów reguluje Zarządzenie Nr 10/2025 Rektora WSZŚ w Tucholi z dnia 14.08.2025 w sprawie unormowań dotyczących egzaminów dla studentów w WSZŚ w Tucholi. Według zapisów tego zarządzenia egzaminy, pisemne lub ustne, przeprowadza się w siedzibie Uczelni z możliwością ich przeprowadzenia z wykorzystaniem narzędzi informatycznych. Nie przewiduje się organizacji zaliczeń i egzaminów z wykorzystaniem metod i technik kształcenia na odległość. Poziom osiągania efektów uczenia się przez studenta jest oceniany na bieżąco, w trakcie realizacji zajęć i może przybierać formę kolokwium (wiedza), prezentacji, aktywności na zajęciach, rozmowy grupowej i indywidualnej, projektu, samodzielnego wykonania zadania na ćwiczeniach, opracowania końcowego, wykonania eksponatu (umiejętności), kolokwium, prezentacji, aktywności na zajęciach, rozmowy grupowej i indywidualnej, udziału w dyskusji, opracowania końcowego (kompetencje społeczne). Wśród metod oceny osiągania efektów uczenia się w zakresie wiedzy i umiejętności jest projekt, ale bez sprecyzowania informacji jakiego rodzaju jest to projekt (inżynieryjny, edukacyjny, diagnostyczny, identyfikacyjny, prognostyczny, sytuacyjny etc.) i czego dotyczy (np. odnowienia, rębni, drogi, inżynieryjnego zagospodarowania terenu, szlaków zrywkowych, zabudowy hydrologicznej, turystycznego zagospodarowania terenu, itp.). Jest to o tyle istotne, iż wykonanie projektów, które są realizowane na wielu kierunkowych zajęciach, jest jedną

z najważniejszych metod weryfikacji osiągnięcia efektów w zakresie kompetencji inżynierskich. Wątpliwość budzi również forma kolokwium i egzaminu do oceny efektów z zakresu kompetencji społecznych. Niemniej jednak, można uznać, iż większość stosowanych metod weryfikacji ma cechy bezstronności, rzetelności, przejrzystości oraz zapewniają skuteczną weryfikację efektów uczenia się. Ilościowe kryteria oceny stopnia przyswojenia efektów uczenia się pozwalające na zaliczenie (uzyskanie oceny dst) rozpoczynają się najczęściej już od 45% (rzadziej od 50%, a bardzo rzadko powyżej 50%), zachowaniem równych przedziałów procentowych, aż do 100%. W przypadku jednych zajęć (*hodowla lasu – selekcja i nasiennictwo*) ocena dostateczna była przyznawana już po osiągnięciu poziomu 21%, a ocena bardzo dobra od poziomu 37%, co wydaje się, że jest to ewidentna pomyłka wymagająca korekty. Karta zajęć z zawartymi w niej efektami uczenia się, zgodnymi z efektami kierunkowymi, szczegółowo definiuje metody dydaktyczne, sposoby weryfikacji stopnia opanowania efektów uczenia się przez studentów oraz wymagania, zasady i kryteria oceniania. Warunkiem zaliczenia semestru jest uzyskanie zaliczenia zajęć objętych programem i planem studiów oraz złożenie wszystkich egzaminów z zajęć kończących się egzaminem w danym semestrze oraz uzyskanie odpowiedniej liczby punktów ECTS. Zasady oceny studentów reguluje Regulamin studiów Wyższej Szkoły Zarządzania Środowiskiem w Tucholi, który opisuje szczegółowe wymagania dotyczące zajęć kończących się egzaminem, zaliczania ćwiczeń z zajęć kończących się egzaminem, zaliczeń z zajęć, które nie kończą się egzaminem, a także kryteria ilościowe przy ocenie egzaminów i prac kontrolnych oraz stosowaną skalę ocen. Zaliczenia zajęć dokonuje prowadzący te zajęcia w sposób gwarantujący uzyskanie efektów uczenia się określonych dla tych zajęć w programie studiów. W sytuacjach spornych, kiedy prawidłowość przeprowadzonego zaliczenia lub egzaminu jest kwestionowana przez studenta, ma on prawo odwołania się w ciągu 7 dni do dziekana, który może zarządzić zaliczenie lub egzamin komisyjny, zgodnie z zarządzeniem Nr 1/2025 Rektora WSZŚ w Tucholi z dnia 9.01.2025 r. w sprawie zasad przeprowadzania egzaminu komisyjnego i zaliczenia komisyjnego oraz ponownego przeprowadzania egzaminu i zaliczenia w WSZŚ w Tucholi.

Weryfikacja efektów uczenia się następuje również w procesie dyplomowania, który obejmuje przygotowanie pracy dyplomowej, jej ocenę przez promotora i recenzenta oraz egzamin dyplomowy. Proces ten jest regulowany przez zarządzenie Nr 28/2018 Rektora WSZŚ w Tucholi z dnia 27.12.2018 w sprawie dyplomowania w WSZŚ w Tucholi. Załącznik 6a do powyższego zarządzenia precyzuje formę edytorską oraz charakter pracy inżynierskiej, która musi stanowić rozwiązanie konkretnego problemu praktycznego (nie może mieć charakteru wyłącznie literaturowego), a jej tematyka musi wiązać się jednoznacznie z kierunkiem studiów. Elementem pracy inżynierskiej może być praca projektowa, konstrukcyjna lub technologiczna. Z kolei Załącznik 6c precyzuje wymagania merytoryczne i edytorskie pracy magisterskiej. Uprawnienia do pełnienia funkcji opiekuna pracy dyplomowej posiada nauczyciel akademicki z tytułem naukowym lub ze stopniem naukowym doktora habilitowanego. W uzasadnionych przypadkach Dziekan może upoważnić do kierowania pracą dyplomową nauczyciela posiadającego stopień naukowy doktora. Recenzent pracy dyplomowej powołany jest przez Dziekana z grona specjalistów w danej dziedzinie, zatrudnionych w WSZŚ w Tucholi, jak również poza nią, posiadających tytuł naukowy lub stopień naukowy doktora habilitowanego. W wyjątkowych sytuacjach recenzentem może być również osoba ze stopniem doktora, jeżeli specjalizuje się w tematyce pracy dyplomowej. Jednym z elementów weryfikacji efektów uczenia się osiągniętych w trakcie procesu dyplomowania jest sporządzenie recenzji pracy dyplomowej przez promotora i recenzenta według wzorów określonych w załącznikach 6a i 6c do zarządzenia Nr 28/2018 Rektora WSZŚ w Tucholi. Wzory kart recenzji wymagają od recenzentów ustalenia oceny poziomu osiągnięcia poszczególnych efektów uczenia się na podstawie przedłożonej pracy. Ostatnim etapem weryfikacji efektów uczenia się

w procesie dyplomowania jest egzamin dyplomowy, który odbywa się przed Komisją powołaną przez Dziekana. W pierwszej części egzaminu dyplomowego student przedstawia multimedialną prezentację dotyczącą celu, zakresu i wyniku przeprowadzonych badań, która oceniana jest przez Komisję. Ocenie podlega poziom osiągnięcia przez studenta efektów uczenia się przypisanych do pracy dyplomowej. W drugiej części egzaminu dyplomowego opiekun pracy dyplomowej i recenzent przedstawiają ocenę recenzowanej pracy, omawiając szczegółowo stopień osiągnięcia przez studenta efektów uczenia się z podziałem na wiedzę, umiejętności i kompetencje społeczne zawarty w arkuszu recenzji. W trzeciej części egzaminu dyplomowego student otrzymuje trzy pytania, dwa od promotora, a jedno od recenzenta, które mogą dotyczyć zagadnień związanych z kierunkiem studiów oraz tematyką pracy dyplomowej. Ostateczna ocena ze studiów uwzględnia średnią ocenę ze wszystkich egzaminów i zaliczeń w trakcie studiów, ocenę z przedstawionej prezentacji, ocenę z pracy dyplomowej i egzaminu dyplomowego i jest ustalana według zasad podanych w załączniku 7 do zarządzenia dotyczącego procedury dyplomowania. Zasady dyplomowania można zatem uznać za trafne, specyficzne i potwierdzające uzyskanie zakładanych dla kierunku leśnictwo efektów uczenia się przez absolwentów Uczelni na zakończenie studiów. Można jedynie mieć zastrzeżenia do jakości i liczby wykorzystywanej literatury w trakcie przygotowywania pracy dyplomowej przez studenta. Prace dyplomowe, które były przedmiotem oceny zespołu oceniającego, cechowały się skromną liczbą pozycji piśmiennictwa tylko polskojęzycznego i często złożoną tylko z pozycji podręcznikowych.

Sposób weryfikacji efektów uczenia się uzyskanych w trakcie realizacji różnych form praktyk jest określony przez Zarządzenie Nr 10/2023 w sprawie wprowadzenia Regulaminu praktyk zawodowych WSZŚ w Tucholi z dnia 01.12.2023 r. Praktyki zawodowe (praktyka przedmiotowa, praktyka zawodowa w trybie indywidualnym, praktyka dyplomowa, praktyka stacjonarna) są integralną częścią programu i planu studiów na kierunku leśnictwo, ze zdefiniowanym ich wymiarem i terminem realizacji. Warunkiem zaliczenia każdej z czterech form praktyk zawodowych jest zrealizowanie efektów uczenia się przewidzianych dla każdej z form. Oceny poziomu osiągniętych efektów uczenia się podczas realizacji praktyki zawodowej dokonuje opiekun z instytucji organizującej praktykę, który wypełnia kartę oceny studenckiej praktyki zawodowej stacjonarnej.

Dziekan, na wniosek studenta, może zaliczyć na poczet praktyki zawodowej (w formie praktyki stacjonarnej lub w formie praktyki zawodowej w trybie indywidualnym) czynności wykonywane przez niego w ramach zatrudnienia, stażu lub wolontariatu, jeżeli umożliwiły one uzyskanie efektów uczenia się określonych w programie studiów dla praktyk zawodowych. Pozostałe dwie formy praktyk zawodowych - praktyki przedmiotowe oraz praktyka dyplomowa są obowiązkowe dla wszystkich studentów WSZŚ w Tucholi i nie podlegają procedurze zaliczania przez Dziekana na podstawie aktywności zawodowej studenta. Dziekan podejmuje decyzję o całkowitym zwolnieniu studenta kierunku leśnictwo z obowiązku odbycia praktyki zawodowej w formie praktyki stacjonarnej i w formie praktyki zawodowej w trybie indywidualnym w przypadku, gdy student odbył roczny staż w Lasach Państwowych i pozytywnie zdał egzamin stażowy. Zasady zaliczania na poczet praktyki zawodowej czynności wykonywanych przez studenta w ramach zatrudnienia, stażu lub wolontariatu określa Uchwała Nr 453 Senatu WSZŚ w Tucholi z dnia 28.11.2025 r.

W wyniku analizy sposobów weryfikacji efektów uczenia się, można przyjąć, iż metody te umożliwiają równe traktowanie studentów, są zależne od treści merytorycznych zajęć oraz zastosowanych metod kształcenia. Umożliwiają sprawdzenie opanowania umiejętności praktycznych i przygotowania do prowadzenia działalności zawodowej w obszarach zawodowego rynku pracy. Metody weryfikacji i oceny osiągnięcia przez studentów efektów uczenia się zakładanych dla praktyk, a także sposób

dokumentowania przebiegu praktyk i realizowanych w ich trakcie zadań są trafnie dobrane i umożliwiają skuteczne sprawdzenie i ocenę stopnia osiągnięcia efektów uczenia się przez studentów.

Sposoby weryfikacji osiąganego przez studenta sformułowanych dla zajęć efektów uczenia się z języka obcego umożliwiają sprawdzenie i ocenę opanowania języka obcego co najmniej na poziomie B2 w przypadku studiów pierwszego stopnia i B2+ w przypadku studiów drugiego stopnia.

W trakcie wizytacji zespołu oceniającego została przedstawiona informacja dotycząca skutecznego przekazywania studentom informacji zwrotnej dotyczącej stopnia osiągnięcia efektów uczenia się na każdym etapie studiów oraz na ich zakończenie. Ze spotkań w trakcie wizyty zespołu oceniającego oraz z wypowiedzi rektora Uczelni można wywnioskować, iż rektor systematycznie spotyka się ze studentami w celu uzyskania opinii na temat realizacji programu studiów, w tym stosowanych metod weryfikacji efektów uczenia się, problemów jakie napotykają studenci i wszelkich spraw związanych z procesem studiowania. Jest to podstawa do dalszych działań Władz Uczelni.

W załączniku nr 3, część I, przedstawiono ocenę prac etapowych i egzaminacyjnych wykonywanych w ramach wybranych zajęć realizowanych zarówno na studiach pierwszego jak i drugiego stopnia dokonaną przez zespół oceniający. Ocena ta uwidoczniła na ogół właściwy dobór metod weryfikacji efektów uczenia się, który w większości przypadków był zgodny z zapisami w sylabusach zajęć. W kilku przypadkach jednak nie przedstawiono wszystkich prac etapowych zespołowi oceniającemu, gdyż nie były wykonywane w trakcie zajęć (*metody ochrony ekosystemów leśnych, nauka o produktywności lasu, zarządzanie lasu, certyfikacja w leśnictwie*), co było niezgodne z zapisami w sylabusach. Ocenione prace etapowe i egzaminacyjne, na które składały się projekty, opracowania, sprawozdania, sprawdziany pisemne i egzaminy, pozwalały na weryfikację efektów uczenia się, zwłaszcza z zakresu wiedzy i umiejętności. Stwierdzono, iż wielu przypadkach efekty z zakresu kompetencji społecznych były trudne do weryfikacji lub były niewłaściwie ocenione za pomocą np. egzaminu pisemnego. Tematyka ocenionych prac etapowych oraz egzaminacyjnych jest dostosowana do treści programowych zawartych w sylabusach oraz efektów uczenia się na danym poziomie studiów. Wystawione oceny z prac etapowych i egzaminacyjnych są bezstronne, rzetelne, porównywalne i zasadne.

Ocena wybranych prac dyplomowych i egzaminu dyplomowego zawarta jest w części II załącznika nr 3. Potwierdziła ona zgodność stawianych wymogów oraz tematyki prac dyplomowych z poziomem i praktycznym profilem studiów oraz z dyscypliną nauki leśnej. Przedłożone do oceny prace dyplomowe miały głównie charakter empiryczny lub opisowo-analityczny i w zdecydowanej większości prawidłowo weryfikowały efekty uczenia się. We wszystkich ocenianych pracach nie wykazano rażących błędów. Podstawowym jednak zarzutem zespołu oceniającego w stosunku do prac dyplomowych jest niewystarczająca liczba pozycji literatury zarówno w pracach inżynierskich, jak i magisterskich. W tych drugich brakowało również pozycji piśmiennictwa obcojęzycznego. Zasady oceniania prac były na ogół prawidłowe, wątpliwości budzi jedynie zbyt wysoka ocena niektórych prac dokonana głównie przez opiekunów prac.

Studenci ocenianego kierunku, chociaż jest on o profilu praktycznym, czasem są włączani jako współautorzy do publikacji fachowych oraz angażowani w przygotowanie wystąpień konferencyjnych. Miejsce, gdzie najczęściej można spotkać publikacje i referaty współautorskie studentów jest konferencja i czasopismo periodyczne o tej samej nazwie „Zarządzanie ochroną przyrody w lasach”. Obecnie są głosy wśród studentów wyrażające chęć reaktywacji Koła Naukowego, które zawiesiło swoją działalność w wyniku pandemii COVID-19.

Zalecenia dotyczące kryterium 3 wymienione w uchwale Prezydium PKA w sprawie oceny programowej na kierunku studiów, która poprzedziła bieżącą ocenę (jeśli dotyczy)

Propozycja oceny stopnia spełnienia kryterium 3 - kryterium spełnione częściowo

Uzasadnienie

Obecnie istniejące warunki przyjęcia na studia pierwszego stopnia, kryteria kwalifikacji i procedury rekrutacyjne, polegające na przyjmowaniu kandydatów na studia według kolejności zgłoszeń, nie są właściwe, gdyż nie uwzględniają trybu konkursowego i nie pozwalają na selektywny wybór najlepszych kandydatów. Warunki przyjęcia na studia drugiego stopnia są czytelne, jasne i dające możliwość sprawdzenia uzyskanych efektów uczenia się po pierwszym stopniu studiów. Na kierunku leśnictwo w WSZŚ w Tucholi nie przeprowadza się potwierdzania efektów uczenia się uzyskanych w procesie uczenia się poza systemem studiów. Metody weryfikacji i oceny osiągania przez studentów efektów uczenia się oraz postępów w procesie uczenia się są odpowiednio dobrane, są bezstronne, rzetelne i wiarygodne, z wyjątkiem metod dotyczących efektów z zakresu kompetencji społecznych, które powinny być lepiej dopasowane do specyfiki tych efektów. Niektóre metody weryfikacji i ich charakter (egzamin, projekt) powinny być również dokładniej sprecyzowane. Zastosowane sposoby weryfikacji umożliwiają sprawdzenie opanowania umiejętności praktycznych i przygotowania do prowadzenia działalności zawodowej. Warunkiem zaliczenia różnych form praktyk, będących integralną częścią programu i planu studiów na kierunku leśnictwo, jest zrealizowanie efektów uczenia się przewidzianych dla każdej z tych form. Osiągnięcie efektów uczenia się w trakcie praktyki stacjonarnej zawodowej potwierdzone jest przez opiekuna z instytucji organizującej praktykę, który wypełnia kartę oceny praktyki. W sytuacjach konfliktowych stosuje się odpowiednie zarządzenie Rektora dotyczące organizacji zaliczeń i egzaminów komisyjnych, dające studentom poczucie sprawiedliwości i bezstronności oceny efektów uczenia się. Studenci na bieżąco otrzymują informację zwrotną dotyczącą oceny weryfikacji efektów uczenia się. Przedłożone do oceny prace etapowe, egzaminacyjne i dyplomowe, ich tematyka i forma, są dostosowane do przyjętych wymagań dla profilu praktycznego i w dyscyplinie nauki leśnej, pomimo zauważonych drobnych uchybień. Pozwalają na stopniowe osiąganie zakładanych efektów uczenia się i przygotowanie absolwentów do rynku pracy. Niektórzy studenci angażują się również w przygotowywanie współautorskich publikacji i wystąpień konferencyjnych.

Dobre praktyki, w tym mogące stanowić podstawę przyznania uczelni Certyfikatu Doskonałości Kształcenia

Rekomendacje

Rekomenduje się:

1. Przegląd kart zajęć i podanie bardziej specyficznej informacji dotyczącej metod weryfikacji, w tym w szczególności zasad egzaminowania oraz przygotowywanych przez studentów projektów.
2. Korektę kryteriów oceniania efektów uczenia się dla zajęć: *hodowla lasu – selekcja, nasiennictwo oraz szkółkarstwo*.

3. Zmianę sposobu weryfikacji efektów uczenia się w zakresie kompetencji społecznych z metod pisemnych na inne, bardziej adekwatne do tych efektów.
4. Podjęcie działań w celu uwzględnienia przy opracowaniu prac dyplomowych odpowiedniej liczby pozycji piśmiennictwa, w tym oryginalnej literatury naukowej, także obcojęzycznej.

Zalecenia

Zaleca się w przypadku studiów pierwszego stopnia zmianę warunków rekrutacji na bardziej obiektywne i selektywne, z uwzględnieniem wstępnej wiedzy i umiejętności pozwalających na osiągnięcie wszystkich efektów uczenia się określonych dla studiów pierwszego stopnia.

Kryterium 4. Kompetencje, doświadczenie, kwalifikacje i liczebność kadry prowadzącej kształcenie oraz rozwój i doskonalenie kadry

Analiza stanu faktycznego i ocena spełnienia kryterium 4

Skład kadry akademickiej oraz innych osób prowadzących zajęcia na ocenianym kierunku opiera się w przeważającej mierze na specjalistach z dyscyplin nauki leśne i nauki biologiczne. Zasoby kadrowe należy ocenić jako w pełni adekwatne do profilu studiów, a oparcie ich na ekspertach z bogatym doświadczeniem zawodowym pozwala na efektywną realizację zajęć praktycznych. Niemniej jednak analiza dorobku naukowego kadry kształcącej studentów z ostatnich sześciu lat wskazuje na umiarkowany potencjał publikacyjny. Stan ten można tłumaczyć charakterem zajmowanych przez pracowników stanowisk pracy, które są zorientowane głównie na dydaktykę i praktykę zawodową. Wśród nauczycieli akademickich znajdują się współautorzy podręczników akademickich (np. Zarys struktury i fizjologii drzew) oraz osoby systematycznie podnoszące swoje kompetencje dydaktyczne. Wyższa Szkoła Zarządzania Środowiskiem (WSZŚ) w Tucholi zatrudnia 12 nauczycieli, dla których Uczelnia jest podstawowym miejscem pracy i którzy stanowią fundament stabilności kadry (11 osób zatrudnionych jest na stanowisku dydaktycznym, a jedna na stanowisku badawczo-dydaktycznym). Pozostała część zespołu dydaktycznego to specjaliści i praktycy, którzy wzmacniają profil praktyczny, gwarantując transfer wiedzy eksperckiej z Lasów Państwowych (LP) i branży leśnej. Np.:

1. Zajęcia: *gospodarkę łowiecką, fitopatologię leśną z mikrobiologią oraz choroby drzew leśnych* prowadzi pracownik LP z 12-letnim stażem, obecnie ubiegający się o stopień naukowy doktora.
2. Zajęcia: *przebudowa drzewostanów oraz hodowla lasu* realizowane są przez pracownika z ponad 40-letnim stażem w LP.
3. Zajęcia: *entomologię leśną oraz chronione owady w leśnictwie* prowadzi podleśniczy z 10-letnim stażem pracy.
4. Zajęcia: *system informacyjny Lasów Państwowych* wyklada inżynier nadzoru w Nadleśnictwie Kaliska, zatrudniony tam od 1995 r.

Wśród nauczycieli na etacie podstawowym znajduje się jedna osoba ze stopniem naukowym doktora habilitowanego, 7 osób ze stopniem doktora i 4 osoby z tytułem zawodowym magistra lub magistra inżyniera. Ponadto Uczelnia deklaruje współpracę z innymi osobami na podstawie umów cywilnoprawnych, wśród których są eksperci o znaczącym dorobku naukowym w zakresie dyscypliny wiodącej kierunku: dwie osoby z tytułem profesora, trzy ze stopniem naukowym doktora habilitowanego, 9 osób ze stopniem naukowym doktora oraz 19 osób z tytułem zawodowym magistra inżyniera lub magistra. Zasadniczym atutem jednostki jest fakt, że osoby z tytułem zawodowym magistra inżyniera lub magistra to głównie pracownicy Lasów Państwowych z bogatym doświadczeniem zawodowym (obecni bądź byli nadleśniczy). Zapewnia to studentom stały dostęp do

unikalnego doświadczenia w zarządzaniu jednostkami struktury LP i jest niezbędne dla praktycznego profilu studiów.

Udział godzin dydaktycznych prowadzonych przez nauczycieli akademickich zatrudnionych w Uczelni jako podstawowym miejscu pracy wynosi odpowiednio: na studiach pierwszego stopnia – 923 godziny, co stanowi 88,2% wszystkich godzin zajęć realizowanych z bezpośrednim udziałem nauczycieli akademickich, na studiach drugiego stopnia – 381 godzin, co stanowi 72,7% wszystkich godzin zajęć realizowanych z bezpośrednim udziałem nauczycieli akademickich. Łączną liczbę godzin dydaktycznych prowadzonych przez nauczycieli akademickich zatrudnionych w Wyższej Szkole Zarządzania Środowiskiem w Tucholi jako podstawowym miejscu pracy obliczono na podstawie obsady zajęć realizowanych na kierunku Leśnictwo. Uwzględniono godziny zajęć dydaktycznych realizowanych bezpośrednio przez nauczycieli akademickich. Nie uwzględniano natomiast godzin praktyk przedmiotowych.

Wskazane wartości zapewniają osiągnięcie przez studentów kierunkowych efektów uczenia się.

W roku akademickim 2025/2026 kształcenie na ocenianym kierunku prowadzi zespół 33 nauczycieli akademickich i innych osób prowadzących zajęcia, a liczba studentów wynosi 39. Oznacza to, że wskaźnik dostępności kadry dydaktycznej wynosi ok. 1:1,2, co daje możliwość pełnej indywidualizacji procesu kształcenia.

Nauczyciele akademicy oraz inne osoby prowadzące zajęcia posiadają odpowiednie kompetencje dydaktyczne, co zostało potwierdzone również przez zespół oceniający podczas hospitacji zajęć, w tym związane z prowadzeniem zajęć z wykorzystaniem metod i technik kształcenia na odległość (część zajęć, zwłaszcza wykładów, jest obecnie prowadzona w sposób zdalny). Zespół oceniający został poinformowany, że o prowadzeniu zajęć w formie zdalnej decyduje rektor na umotywowany wniosek nauczyciela.

Uczelnia dba o podnoszenie kompetencji dydaktycznych kadry poprzez organizację szkoleń, zwłaszcza dotyczących pracy ze studentami ze szczególnymi potrzebami. Częstą praktyką jest również model prowadzenia zajęć w układzie: nauczyciel akademicki i praktyk (np. w zakresie nasiennictwa czy technik szczepienia drzew), co wzmacnia praktyczny profil studiów i kompetencje dydaktyczne kadry.

Przydział zajęć nauczycielom akademickim oraz ogólne obciążenie godzinowe kadry, w tym z wykorzystaniem metod i technik kształcenia na odległość, są prawidłowe, co pozwala na rzetelną realizację programu studiów.

W zakresie polityki kadrowej WSZŚ w Tucholi stawia na tworzenie warunków do podnoszenia jakości kształcenia. Dobór kadry dydaktycznej warunkowany jest kwalifikacjami w zakresie dyscypliny wiodącej i pokrewnych oraz doświadczeniem praktycznym, co ma na celu zapewnienie pełnej realizacji treści programowych i osiągnięcia przez studentów wszystkich efektów uczenia się. Uczelnia, poza kwestiami merytorycznymi, zwraca uwagę na doświadczenie dydaktyczne i predyspozycje osobowościowe do budowania relacji interpersonalnych, co pozwala na tworzenie sprzyjającego środowiska pracy. Zatrudnienie nowego pracownika, oprócz wymogów formalnych, opiera się również na rozmowie kwalifikacyjnej kandydata z rektorem.

WSZŚ w Tucholi zaspokaja potrzeby szkoleniowe nauczycieli akademickich i innych osób prowadzących zajęcia. Uczelnia poinformowała zespół oceniający, że w roku 2019 odbyło się szkolenie z zakresu pierwszej pomocy, w 2021 r. szkolenie w zakresie BHP, a w 2025 r. szkolenia z ochrony danych osobowych oraz z zasad ewakuacji w budynku.

W zakresie dbałości o jakość procesu dydaktycznego oraz właściwą realizację polityki kadrowej Uczelnia przeprowadza regularne hospitacje zajęć oraz ich ankietyzację przez studentów. Nauczyciele akademicy podlegają również ocenie okresowej nie rzadziej niż co cztery lata. Ocena może zostać

przeprowadzona częściej, jeśli taką decyzję podejmie rektor. Szczegółowy tryb i zasady hospitacji, ankietyzacji i oceny nauczyciela określa Zarządzenie nr 26/2018 Rektora WSZŚ w Tucholi z dnia 6 grudnia 2018 r. Podczas spotkania zespołu oceniającego z kadrą akademicką odnotowano, że nauczyciele uczestniczą w wielostronnym procesie oceny jakości kształcenia, co wiąże się z wypełnieniem licznych formularzy ankietowych. Odnotowana chwilowa trudność w jednoznacznym omówieniu przez nich ankiety oceny nauczyciela akademickiego wynikała z dużej częstotliwości i różnorodności prowadzonych badań ankietowych, a nie z braku ich realizacji. Z jednej strony potwierdza to szeroki zasięg monitorowania jakości kształcenia w WSZŚ w Tucholi, z drugiej jednak wskazuje na potrzebę lepszej kategoryzacji narzędzi diagnostycznych, tak aby były one bardziej czytelne i rozpoznawalne dla pracowników.

Uczelnia udostępniła zespołowi oceniającemu protokoły hospitacji i wyniki ankietyzacji zajęć. Stosownie do nich hospitacja dotyczyła wykładów z zajęć: *makroekonomia* (prowadzona w formie zdalnej), *hydrologia i melioracje leśne* (realizowane w semestrze zimowym roku akademickiego 2024/2025) oraz *zagrożenia i rekultywacja gleb* (w semestrze letnim). Zajęcia te oceniono bardzo wysoko. W protokołach podkreślono wysoką kulturę przekazu, która sprzyja zaangażowaniu studentów w poruszaną tematykę. Równie pozytywne opinie o zajęciach wyrażają studenci, którzy odpowiadają na 8 pytań, korzystając ze skali 1–5. Analiza wyników ankiet potwierdza dobry poziom kadry dydaktycznej ocenianego kierunku. Kompetencje kadry wysoko oceniają również interesariusze zewnętrzni.

Uczelnia kreuje stymulujące i motywujące warunki pracy, zachęcając kadrę dydaktyczną do rozpoznawania własnych potrzeb rozwojowych oraz wszechstronnego doskonalenia zawodowego. Poza realizacją pensum dydaktycznego pracownikom powierzane są obowiązki organizacyjne i naukowo-badawcze w zakresie współorganizowania konferencji naukowych, pracy w zespole redakcyjnym naukowego czasopisma WSZŚ w Tucholi, sprawowania opieki nad pracownikami specjalistycznymi czy Uczelnianą Radą Samorządu Studenckiego. Ponadto nauczyciele akademicy sprawują nadzór merytoryczny nad studentami głoszącymi referaty na konferencjach krajowych oraz publikują we współautorstwie ze swymi podopiecznymi artykuły naukowe. W roku 2019 opublikowano jeden artykuł, w 2022 r. – 4 artykuły, a w 2024 r. i w 2025 r. po dwa artykuły naukowe w czasopiśmie uczelnianym „Zarządzanie ochroną przyrody w lasach”. W tych samych latach studenci wygłosili podczas ogólnopolskiej konferencji pt. „Zarządzanie Ochroną Przyrody w Lasach” łącznie 5 referatów. Wskazany zakres obowiązków sprzyja integracji kadry akademickiej i zarazem pozwala na wykorzystanie potencjału organizacyjnego pracowników. Ponadto działalność kadry dydaktycznej wykracza poza jednostkę macierzystą, obejmując również współpracę z praktykami, pracodawcami, z uczelniami i instytucjami z zagranicy prowadzącymi kształcenie w zakresie leśnictwa (Narodowy Uniwersytet Leśnictwa Ukrainy we Lwowie, Państwowe Muzeum Przyrodnicze Narodowej Akademii Nauk Ukrainy we Lwowie) i krajowymi jednostkami badawczo-dydaktycznymi (np. Politechnika Gdańska, Uniwersytet M. Kopernika w Toruniu). Sprzyja to realizacji wspólnych projektów, organizacji wykładów gościnnych oraz wymianie doświadczeń dydaktycznych.

WSZŚ w Tucholi realizuje również aktywną politykę wspierania rozwoju naukowego własnej kadry. Stawia na rozwój pracowników w procesie uzyskiwania kolejnych stopni i tytułów naukowych w zamian za deklarację stałego zatrudnienia, co przyczynia się do stabilizacji kadry prowadzącej kształcenie na ocenianym kierunku. Zgodnie z dokumentacją uzupełniającą na platformie MS Teams, trzech nauczycieli akademickich korzysta ze wsparcia uczelni w ramach realizowanej przez nich ścieżki awansu naukowego. W ramach mechanizmu wspierania rozwoju kadry Uczelnia finansuje pracownikom udział z referatem w Ogólnopolskiej Konferencji Naukowej „Zarządzanie ochroną przyrody w lasach”,

organizowanej cyklicznie od 2007 r. Innym istotnym elementem motywującym do samodoskonalenia są nagrody JM Rektora, przyznawane za aprobatą Senatu WSZŚ w Tucholi za wyróżniające osiągnięcia dydaktyczne, naukowe i organizacyjne.

Polityka kadrowa Uczelni obejmuje zasady rozwiązywania konfliktów oraz reagowania na przypadki zagrożenia lub naruszenia bezpieczeństwa, a także wszelkie formy dyskryminacji i przemocy wobec członków kadry, jak również formy pomocy ofiarom. Szczegółowe procedury w tym zakresie zawarte są w Kodeksie Etyki WSZŚ w Tucholi, który stanowi załącznik do Zarządzenia nr 13/2009 Rektora z dnia 27 listopada 2009 r. oraz Zarządzeniu nr 4/2019 Rektora z dnia 26 kwietnia 2019 r. w sprawie przeciwdziałania dyskryminacji oraz przemocy wobec studentów i osób prowadzących zajęcia dydaktyczne.

Zalecenia dotyczące kryterium 4 wymienione w uchwale Prezydium PKA w sprawie oceny programowej na kierunku studiów, która poprzedziła bieżącą ocenę (jeśli dotyczy)

Propozycja oceny stopnia spełnienia kryterium 4 - kryterium spełnione

Uzasadnienie

Kadra dydaktyczna na kierunku leśnictwo posiada kompetencje merytoryczne oraz unikalne doświadczenie praktyczne, co gwarantuje prawidłową realizację profilu studiów. Zespół tworzy 12 nauczycieli etatowych oraz liczni specjaliści z Lasów Państwowych (w tym nadleśniczowie z ponad 40-letnim stażem), co zapewnia studentom bezpośredni transfer wiedzy eksperckiej. Bardzo korzystny wskaźnik dostępności kadry (ok. 1:1,2) pozwala na zindywidualizowane podejście i skuteczne osiąganie zakładanych efektów uczenia się.

Przydział zajęć oraz obciążenie godzinowe poszczególnych nauczycieli akademickich zatrudnionych w Uczelni jako podstawowym miejscu pracy umożliwiają prawidłową realizację zajęć.

Polityka kadrowa Uczelni jest transparentna i ukierunkowana na stabilność zatrudnienia oraz rozwój zawodowy. Dobór pracowników uwzględnia zarówno dorobek naukowy, jak i predyspozycje dydaktyczne, w tym umiejętność prowadzenia zajęć metodami kształcenia na odległość. Uczelnia aktywnie wspiera kadrę poprzez organizowanie szkoleń i planowanie ich indywidualnych ścieżek rozwojowych.

Jakość pracy dydaktycznej jest stale monitorowana poprzez system hospitacji, ankietyzację studencką oraz oceny okresowe (zgodnie z Zarządzeniem Rektora nr 26/2018). Bardzo wysokie wyniki tych ocen potwierdzają profesjonalizm kadry i rzetelność realizacji programu. Wskazuje się jednak na potrzebę lepszej kategoryzacji narzędzi monitorujących proces jakości kształcenia tak, aby były one w pełni rozpoznawalne przez pracowników.

Uczelnia zapewnia bezpieczne i stymulujące środowisko pracy, oparte na zasadach Kodeksu Etyki oraz procedurach antydyskryminacyjnych, co sprzyja integracji i wszechstronnemu doskonaleniu zespołu.

Dobre praktyki, w tym mogące stanowić podstawę przyznania uczelni Certyfikatu Doskonałości Kształcenia

Rekomendacje

Rekomenduje się opracowanie przejrzystej struktury procesów ankietowych tak, aby duża częstotliwość monitorowania nie utrudniała identyfikacji poszczególnych obszarów oceny jakości kształcenia.

Zalecenia

Kryterium 5. Infrastruktura i zasoby edukacyjne wykorzystywane w realizacji programu studiów oraz ich doskonalenie

Analiza stanu faktycznego i ocena spełnienia kryterium 5

Główną bazę dydaktyczną Uczelni stanowi budynek zlokalizowany przy ul. Pocztowej 13 w Tucholi, który jest własnością Skarbu Państwa. Jest on użytkowany przez Uczelnię na podstawie umowy dzierżawy zawartej na czas nieokreślony z Nadleśnictwem Tuchola z siedzibą w Gołębku, co gwarantuje stabilność warunków kształcenia. Budynek został zmodernizowany i zaadaptowany do potrzeb kształcenia na poziomie szkoły wyższej. Jego powierzchnia użytkowa wynosi 1899,93 m², w tym powierzchnia piwnic, parteru i poddasza. Powierzchnia zabudowy wynosi 982 m². W budynku mieszczą się pomieszczenia administracyjne, sale wykładowe, pracownie, klub studencki, szatnia oraz archiwum i magazyny.

Baza dydaktyczna jest adekwatna do potrzeb kształcenia na ocenianym kierunku oraz liczebności grup. Obejmuje ona sale wykładowe i pracownie specjalistyczne, w tym: entomologii leśnej (sala nr 10), hodowli lasu, gleboznawstwa leśnego, siedliskoznawstwa oraz urządzania lasu (sala nr 11), biologiczną (sala nr 113 i zaplecze nr 112), komputerową (sala nr 120 oraz 4/5), seminaryjną (sala nr 118), ćwiczeniową geodezji i fotogrametrii (sala 123/124) oraz chemiczną (sala nr 9 i zaplecze nr 8). Zespół oceniający wizytował pracownie specjalistyczne, w tym m.in. chemiczną, która wyposażona jest w stoły laboratoryjne, szkło laboratoryjne, wagi analityczne, eksykatory oraz digestorium. Odczynniki chemiczne są odpowiednio zabezpieczone. Sala posiada wymagane wyposażenie z zakresu pierwszej pomocy. Pracownia biologiczna wyposażona jest w mikroskopy optyczne, preparaty mikroskopowe, plansze edukacyjne, rzutnik multimedialny oraz komputer dla prowadzącego. Podobnym wyposażeniem dysponuje pracownia entomologii leśnej, która zawiera mikroskopy stereoskopowe, plansze edukacyjne oraz fragmenty drewna z charakterystycznymi żerowiskami owadów. Elementem stale dostępnym dla studentów, zlokalizowanym w przestrzeni ogólnodostępnej budynku (korytarz), jest piaskownica rozszerzonej rzeczywistości. Urządzenie to, integrujące sensory ruchu z projektorem cyfrowym, pozwala na modelowanie ukształtowania terenu w czasie rzeczywistym. Dzięki wizualizacji poziomicy i symulacji zjawisk hydrologicznych bezpośrednio na podłożu z piasku, stanowi ono cenną pomoc dydaktyczną w zakresie geomorfologii, hydrologii oraz urządzania lasu, pozwalając na intuicyjne zrozumienie procesów zachodzących w środowisku przyrodniczym.

Uczelnia dysponuje unikalną, modułową stacją pogodową Vantage Pro 2 umożliwiającą pomiar elementów pogody. Jest ona wyposażona w oprogramowanie WeatherLink i oferuje historyczne dane oraz bezprzewodową lub przewodową transmisję danych, które mogą być wykorzystywane zarówno w procesie dydaktycznym, jak i w pracach badawczych. Stacja ta w przyszłości może być rozbudowana o dodatkowe czujniki.

Doposażenie sal w specjalistyczne pomoce dydaktyczne, w tym gabloty tematyczne, tablice oraz zbiory przyrodnicze, w połączeniu z aparaturą badawczą, odpowiada rzeczywistym warunkom pracy w jednostkach Lasów Państwowych oraz instytucjach branżowych. Wyposażenie wybranych sal wykładowych i komputerowych w pętle indukcyjne zapewnia dostępność procesu kształcenia dla osób ze szczególnymi potrzebami edukacyjnymi. Na podkreślenie zasługuje fakt, iż każda sala jest opisana (nr sali i jej nazwa) w alfabecie Braille’a, a niektóre również w języku angielskim.

Zespołowi oceniającemu zademonstrowano czworonożnego cybernetycznego psa, stanowiącego autonomiczną platformę badawczą, która znajduje zastosowanie w leśnictwie (np. do rozpoznawania tkanki okrywającej pnie drzew, roślin runa leśnego czy rozwiązywania problemów związanych z gospodarką leśną). Wprowadzie urządzenie to nie jest własnością Uczelni, ale dzięki współpracy z wysokiej klasy specjalistami zewnętrznymi, którzy w ramach zajęć dydaktycznych udostępniają studentom zaawansowane rozwiązania rozwijane w ramach zewnętrznych grantów badawczych, możliwe jest podniesienie innowacyjności procesu kształcenia.

Ponadto dzięki współpracy WSZŚ w Tucholi z koncernem Makita, proces kształcenia odbywa się z wykorzystaniem nowoczesnego oprzyrządowania stosowanego w leśnictwie, co zapewnia studentom kontakt z technologiami wykorzystywanymi na zawodowym rynku pracy. Unikalna zaś lokalizacja w Borach Tucholskich i współpraca z nadleśnictwami (np. Tuchola, Woźniowa, które wizytował zespół oceniający) umożliwiają realizację zajęć praktycznych w naturalnym środowisku leśnym, sprzyjając kształtowaniu kompetencji niezbędnych do skutecznego konkurencyjnego na rynku pracy.

WSZŚ w Tucholi zapewnia nowoczesne środowisko cyfrowe, co umożliwia realizację programu studiów, w tym z wykorzystaniem metod i technik komunikacji na odległość. Wykorzystanie pakietu MS Teams oraz Office 365 w modelu subskrypcyjnym gwarantuje interakcję synchroniczną i asynchroniczną między studentami a nauczycielami akademickimi. Stabilną łączność bezprzewodową w standardzie Wi-Fi 6/7 zapewnia skalowalny system Ubiquiti, oferując studentom dostęp do Internetu (na podstawie „karty użytkownika”) w budynku Uczelni lub jego bezpośrednim sąsiedztwie.

Studenci mają zagwarantowany dostęp do infrastruktury sal komputerowych poza godzinami planowanych zajęć, po uprzednim zgłoszeniu w Dziale IT lub Dziekanacie. Pracownie specjalistyczne, w których kształtowane są umiejętności praktyczne, są także dostępne dla studentów poza godzinami zajęć po wcześniejszym uzgodnieniu z opiekunem pracowni (np. pracownia entomologii leśnej, pracownia biologiczna).

Studenci ocenianego kierunku mają zapewniony dostęp do specjalistycznego oprogramowania branżowego, w tym kluczowego w sektorze Lasów Państwowych systemu SILP (System Informatyczny Lasów Państwowych) oraz QGIS. Wykorzystywane jest również narzędzie INTERSoft ArCaDia, które może być stosowane do inwentaryzacji budynków czy projektowania infrastruktury leśnej.

Na Uczelni funkcjonuje wirtualny dziekanat, który zapewnia studentom – szczególnie studiującym w trybie niestacjonarnym – zdalny dostęp do informacji o przebiegu kształcenia, możliwość załatwiania formalności oraz sprawną komunikację z Uczelnią. Wirtualny dziekanat wraz z platformą zdalnego nauczania stanowi wsparcie dla studentów o specjalnych potrzebach edukacyjnych. Dopełnieniem polityki dostępności Uczelni jest również przystosowanie infrastruktury budynku przy ul. Pocztovej oraz biblioteki do potrzeb osób z niepełnosprawnościami ruchowymi poprzez system podjazdów, stołów z regulacją wysokości blatów oraz odpowiednio dostosowane zaplecze sanitarne.

Biblioteka WSZŚ w Tucholi zapewnia dostęp do specjalistycznej literatury z zakresu branży leśnej. Dzięki współpracy z Miejską Biblioteką Publiczną w Tucholi (na mocy umowy z 2007 r.) studenci mają dostęp do rozszerzonego zbioru. Zasoby własne dedykowane studentom ocenianego kierunku stanowią 580 woluminów z zakresu leśnictwa, w tym pozycje rekomendowane w kartach zajęć. Aktualizacja zbiorów ma charakter ciągły; pozycje są uzupełniane na wniosek kadry akademickiej. W przypadku książek dostępnych w formie online w kartach zajęć umieszcza się linki, co pozwala studentom na szybki dostęp do zalecanego piśmiennictwa.

System biblioteczno-informacyjny charakteryzuje się pełną informatyzacją i dostępnością do zasobów cyfrowych. Biblioteka oferuje 15 stanowisk komputerowych (jedno dostosowane do osób z niepełnosprawnościami), w tym 8 do dyspozycji czytelników. Dzięki systemowi SOWA2SQL Premium zapewnia dostęp zdalny i całodobowy do katalogu online oraz konta czytelniczego, co umożliwia sprawne dokonywanie rezerwacji i prolongat. Za pośrednictwem platformy ACADEMICA studenci mają zapewniony dostęp do cyfrowych wypożyczalni międzybibliotecznych, w tym do unikalnych zasobów Biblioteki Narodowej.

Istotnym elementem wsparcia procesu dyplomowania jest dostęp do czasopism o charakterze naukowym (np. „Sylwan”, „Leśne Prace Badawcze”, „Zarządzanie Ochroną Przyrody w Lasach”) i popularnonaukowym (np. „Nowa Gazeta Leśna”, „Echa Leśne”, „Życie Lasów Kujawsko-Pomorskich”). Studenci leśnictwa, korzystając z czytelni, mają dostęp do światowych baz danych w ramach licencji krajowych (Springer Nature, Elsevier, Wiley, Clarivate i Science) oraz polskich baz bibliograficznych, np. BazTech czy AGRO, które są istotne w procesie przygotowania prac dyplomowych.

Tak skonstruowana struktura zasobów informacyjnych zapewnia wsparcie w realizacji efektów uczenia się oraz gwarantuje studentom dostęp do aktualnej wiedzy leśnej i przyrodniczej. Biblioteka prowadzona jest przez osobę z wykształceniem wyższym, mocno zaangażowaną w proces dydaktyczny studentów, jak i w organizację wydarzeń kulturalnych dla społeczności regionu.

W przegląd infrastruktury zaangażowani są interesariusze zewnętrzni oraz wewnętrzni, w tym studenci, którzy zgłaszają wszelkie usterki związane z aparaturą wykorzystywaną w procesie dydaktycznym.

Zalecenia dotyczące kryterium 5 wymienione w uchwale Prezydium PKA w sprawie oceny programowej na kierunku studiów, która poprzedziła bieżącą ocenę (jeśli dotyczy)

Propozycja oceny stopnia spełnienia kryterium 5 - kryterium spełnione

Uzasadnienie

Wyższa Szkoła Zarządzania Środowiskiem w Tucholi dysponuje infrastrukturą dydaktyczną i zasobami informacyjnymi gwarantującymi rzetelną realizację programu studiów na kierunku leśnictwo. Infrastruktura ta, jest w pełni adekwatna do potrzeb procesu nauczania i uczenia się, a jej profil ściśle nawiązuje do rzeczywistych warunków przyszłej pracy zawodowej absolwentów w jednostkach Lasów Państwowych i branży leśnej.

Uczelnia oferuje studentom nowoczesne środowisko cyfrowe oparte na pakiecie Microsoft 365 oraz platformie MS Teams, a także zapewnia dostęp do kluczowego oprogramowania branżowego, w tym

systemu SILP oraz narzędzi QGIS. Innowacyjność kształcenia podnosi wykorzystanie zaawansowanych technologii, takich jak autonomiczna platforma badawcza (cybernetyczny pies), udostępniana na potrzeby zajęć dydaktycznych, dzięki współpracy z wysokiej klasy specjalistami zewnętrznymi.

Biblioteka Uczelni zapewnia szeroki dostęp do literatury specjalistycznej, w tym pozycji rekomendowanych w sylabusach, oferując zasoby zarówno w formie tradycyjnej, jak i elektronicznej poprzez platformy SOWA2SQL oraz ACADEMICA.

Infrastruktura budynku głównego oraz biblioteczna jest pozbawiona barier architektonicznych i technicznych, co w połączeniu z systemem pętli indukcyjnych oraz oznaczeniami sal w alfabecie Braille’a zapewnia pełną dostępność procesu kształcenia dla studentów z niepełnosprawnościami. W proces dbałości o stan bazy dydaktycznej aktywnie włączeni są studenci oraz interesariusze zewnątrzni. Całość bazy materialnej oraz zasady korzystania z niej są w pełni zgodne z przepisami BHP, co gwarantuje bezpieczne i stymulujące środowisko do nauczania i uczenia się.

Dobre praktyki, w tym mogące stanowić podstawę przyznania uczelni Certyfikatu Doskonałości Kształcenia

Rekomendacje

Zalecenia

Kryterium 6. Współpraca z otoczeniem społeczno-gospodarczym w konstruowaniu, realizacji i doskonaleniu programu studiów oraz jej wpływ na rozwój kierunku

Analiza stanu faktycznego i ocena spełnienia kryterium 6

Wydział Inżynieryjny Wyższej Szkoły Zarządzania Środowiskiem w Tucholi współpracuje na wielu płaszczyznach z otoczeniem społeczno – gospodarczym poprzez instytucje publiczne oraz przedsiębiorstwa komercyjne. Współpraca ta stanowi jeden z celów strategicznych Uczelni. Współpraca ta prowadzona jest w zasięgu lokalnym, ogólnokrajowym i odbywa się w różnych wymiarach: naukowo-badawczym, eksperckim, doradczym i edukacyjnym. Przedsiębiorstwa oraz instytucje współpracujące w ramach ocenianego kierunku, swoim zakresem działania są zgodne z koncepcją kształcenia, która realizowana jest pod kątem oczekiwań rynku pracy i potrzeb pracodawców. Współpraca z otoczeniem społeczno-gospodarczym na kierunku leśnictwo ma charakter systemowy i funkcjonalny, odpowiedni dla profilu praktycznego. Obejmuje ona w szczególności kontakty z jednostkami organizacyjnymi Lasów Państwowych, zakładami usług leśnych, biurami urządzania lasu, jednostkami samorządu terytorialnego działającymi w obszarze leśnictwa i ochrony środowiska.

Uczelnia prowadzi długoletnią współpracę z gronem stałych interesariuszy zewnętrznych, w tym pracodawców. Do grona stałych interesariuszy zewnętrznych należą: Tucholski Park Krajobrazowy, Wdecki Park Krajobrazowy, Gmina Tuchola, Rada Społeczno-Naukowa Leśnego Kompleksu Promocyjnego „Bory Tucholskie”, Przedsiębiorstwo Komunalne Sp. z o.o. w Tucholi, Generalna Dyrekcja Ochrony Środowiska, Regionalna Dyrekcja Lasów Państwowych w Toruniu, Nadleśnictwa:

Tuchola, Woziwoda, Trzebciny, Osie, Zamrzenica, Lutówko, Zakład Usług Leśnych Kamil Szarmach, Zakład Usług Leśnych Alicja Stryszyk, HEBAN Domy z drewna sp. z o.o., Makita Sp. z o.o.

Spotkania z interesariuszami są organizowane w ramach Rady Konsultacyjno-Programowej w aspekcie wspólnych przedsięwzięć, których celem jest tworzenie warunków do wymiany wiedzy, inicjowanie wspólnych projektów naukowych i wdrożeniowych, uzgodnienia/konsultacji efektów uczenia się, dostarczanie wiedzy o najnowszych praktykach, wspieranie działań doskonalących jakość kształcenia, warunków przyjmowania studentów na praktyki zawodowe i staże, organizacji konkursów, szkoleń oraz wizyt studyjnych. Rada Konsultacyjno-Programowa przy Rektorze Wyższej Szkoły Zarządzania Środowiskiem w Tucholi dla kierunku leśnictwo została powołana Zarządzeniem Nr 5a Rektora WSZŚ w Tucholi z dnia 24.07.2009 r., które określa skład Rady oraz jej cele m.in. opiniowanie programu studiów i wypracowanie wniosków oraz dokonywanie korekt w planach i programach studiów tak, aby jak najlepiej dostosować je do wymagań stawianych przez pracodawców oraz przeprowadzanie oceny efektów uczenia się absolwentów WSZŚ w Tucholi przez pracodawców. Zadania Rady określa Zarządzenie Nr 22/2012 Rektora WSZŚ w Tucholi z dnia 05.12.2012 r., do których należą m.in. opiniowanie, ocena i weryfikacja programów studiów, ich zgodności z Ramami Kwalifikacji, wymaganiami praktyki gospodarczej i oczekiwaniami rynku pracy, ocena efektów uczenia się osiągniętych przez absolwentów WSZŚ w Tucholi przez pracodawców.

Współpraca z Radą ma swoje realne odzwierciedlenie w opiniowaniu programów studiów i inicjowania w nich zmian. Przykłady wprowadzonych zmian oraz nowych zajęć:

- wprowadzenie do programu studiów treści programowych związanych z zastosowaniem nowoczesnych technik w leśnictwie oraz informatycznych zasobów wspomagających funkcje zarządzania w PGL Lasy Państwowe,
- wzmocnienie w kształceniu leśników wykorzystywania geomatyki i geoinformatyki oraz zagadnienia małej retencji,
- wprowadzenia nowych zajęć do programu studiów dotyczących aspektów prawnych i ekonomicznych, *zoologia zwierząt łownych, szacowanie szkód wyrządzanych przez zwierzynę*.

Obecnie współpraca z otoczeniem społeczno – gospodarczym ma stały charakter, prowadzona jest na wielu płaszczyznach w tym w sposób nieformalny dzięki bezpośrednim kontaktom pracowników Uczelni z przedstawicielami pracodawców. Dzięki tej współpracy realizowane są liczne projekty, konkursy, szkolenia oraz wizyty studyjne. Mocną stroną współpracy z otoczeniem gospodarczym są realizowane prace dyplomowe dotyczące konkretnych problemów oraz zagadnień, które dostarczają współpracujące nadleśnictwa. Prace dyplomowe realizowane na kierunku przyczyniały się do rozwiązywania rzeczywistych problemów występujących w praktyce oraz odpowiadały na aktualne potrzeby otoczenia społeczno-gospodarczego. Ich wyniki wspierały identyfikację obszarów wymagających usprawnień, sprzyjały doskonaleniu wybranych procesów organizacyjnych i technologicznych oraz dostarczały rekomendacji możliwych do wykorzystania w działalności instytucji i podmiotów współpracujących z Uczelnią. Uczelnia posiada kilkadziesiąt takich prac. Wybrane prace dotyczyły:

- Wpływu procesu bielicowania gleb rdzawych na wzrost sosny pospolitej w warunkach Borów Tucholskich,
- Występowania *Heterobasidion annosum* s.s. w wybranym drzewostanie rębny Leśnictwa Zielonka, Nadleśnictwo Woziwoda,
- Charakterystyka terenu pokłeskowego z uwzględnieniem odnowień na obszarze Nadleśnictwa Trzebciny,

- Perspektywy rozwoju bartnictwa w Nadleśnictwach Dąbrowa i Woźniowa na terenie leśnego kompleksu promocyjnego „Bory Tucholskie”,
- Potrzeby i możliwości realizacji programu restytucji cisa pospolitego (*Taxus baccata* L.) w Nadleśnictwie Tucholi,
- Rola rezerwatów biosfery na przykładzie Rezerwatu Biosfery „Bory Tucholskie”,
- Zespoły Leśne na tle uwarunkowań glebowych, siedliskowych typów lasów i cech taksacyjnych w Obrębie Tworonica Nadleśnictwa Woźniowa,
- Metody ochrony drzewostanów od szkód wyrządzonych przez bobra europejskiego w Nadleśnictwie Trzebciny.

Wszystkie projekty i inicjatywy są dokumentowane na stronie internetowej oraz na wydziałowym profilu na facebooku.

Uczelnia posiada kilkadziesiąt umów o współpracy z przedsiębiorstwami dotyczących organizacji praktyk zawodowych, staży, szkoleń oraz wizyt studyjnych. Uczelnia kładzie duży nacisk na kształcenie praktyczne, właściwe dla charakteru studiów współpracując z pracodawcami reprezentującymi branżę w obszarze zgodnym z koncepcją i celami kształcenia. Przedstawiciele pracodawców, podczas spotkania, potwierdzili współpracę z Uczelnią w zakresie organizacji praktyk zawodowych, zatrudniania absolwentów, prowadzenia zajęć oraz opiniowania programów studiów. Przedstawiciele pracodawców potwierdzili również bardzo dobre przygotowanie studentów do praktyk i wysoki poziom zdobywanej wiedzy i umiejętności praktycznych co ma istotne znaczenie w procesie rekrutacji pracowników.

Przedstawiciele otoczenia społeczno-gospodarczego na spotkaniu z zespołem oceniającym wskazali na bardzo duże zapotrzebowanie na absolwentów ocenianego kierunku, którzy nie mają problemów ze znalezieniem pracy. Są bardzo dobrze przygotowani do wejścia na rynek. Studenci z kolei bardzo dobrze oceniają nadleśnictwa pod kątem atrakcyjności zatrudniania, możliwości uzyskania godnego wynagrodzenia oraz stabilnego pracodawcy.

Przedstawiciele pracodawców bardzo mocno podkreślili otwartość Uczelni na współpracę z biznesem, tworzenie warunków sprzyjających współpracy oraz warunków do wymiany doświadczeń, która przynosi obopólne korzyści.

Zalecenia dotyczące kryterium 6 wymienione w uchwale Prezydium PKA w sprawie oceny programowej na kierunku studiów, która poprzedziła bieżącą ocenę (jeśli dotyczy)

BRAK

Propozycja oceny stopnia spełnienia kryterium 6 - kryterium spełnione

Uzasadnienie

Uczelnia posiada podpisane umowy o współpracy z wieloma firmami w zakresie organizowania praktyk zawodowych, udziału praktyków w zajęciach oraz wspólnych działań mających na celu przygotowanie studentów do wejścia na rynek pracy. Pracodawcy potwierdzili ścisłą współpracę z Uczelnią, mocno akcentując zaangażowanie i otwartość Uczelni. Współpraca z otoczeniem społeczno-gospodarczym daje studentom możliwość przygotowania do wejścia na rynek pracy oraz właściwego ich przygotowania do rozpoczęcia pracy zawodowej lub prowadzenia własnej działalności gospodarczej. Współpraca z otoczeniem widoczna jest na każdym etapie kształcenia i cechuje ją duże zaangażowanie

zarówno Uczelni jak i pracodawców. Uczelnia prowadzi systematyczną ocenę współpracy z otoczeniem społeczno-gospodarczym w odniesieniu do programu studiów na kierunku leśnictwo. Ocena ta uwzględnia opinie pracodawców, opiekunów praktyk, nauczycieli akademickich oraz studentów. Jej przedmiotem są w szczególności: zgodność efektów uczenia się z potrzebami rynku pracy, trafność doboru treści programowych, jakość organizacji praktyk zawodowych, przydatność zajęć prowadzonych przez praktyków, a także stopień przygotowania absolwentów do podejmowania pracy zawodowej. Wnioski z tych ocen są analizowane i wykorzystywane przy modyfikacji programu studiów, doborze miejsc praktyk, aktualizacji metod kształcenia oraz rozwijaniu współpracy z partnerami zewnętrznymi.

Uczelnia działa intensywnie w zakresie wspierania przedsiębiorczości akademickiej, organizacji spotkań otwartych studentów oraz kadry badawczo-dydaktycznej z zaproszonymi przedsiębiorcami i przedstawicielami lokalnych instytucji wspierania biznesu oraz spotkań z praktykami na Uczelni. Współpraca z otoczeniem społeczno-gospodarczym odbywa się w ramach formalnych jak i nieformalnych spotkań, których celem jest doskonalenie efektów uczenia się oraz wskazywanie kierunków potrzeb rynku pracy. Dobór firm i instytucji do współpracy jest zgodny z potrzebami wizytowanego kierunku, dając możliwość zapoznania się studentów z tematyką leśnictwa.

Dobre praktyki, w tym mogące stanowić podstawę przyznania uczelni Certyfikatu Doskonałości Kształcenia

Rekomendacje

Zalecenia

Kryterium 7. Warunki i sposoby podnoszenia stopnia umiędzynarodowienia procesu kształcenia na kierunku

Analiza stanu faktycznego i ocena spełnienia kryterium 7

Strategia Rozwoju Wyższej Szkoły Zarządzania Środowiskiem w Tucholi nie zakłada wysokiego stopnia umiędzynarodowienia kształcenia z uwagi na regionalny charakter kształcenia specjalistów leśnictwa. Niemniej jednak proces ten należy uznać za wdrożony. Uczelnia realizuje proces internacjonalizacji zgodnie z praktycznym profilem studiów i celami kształcenia, wspierając go współpracą z globalnym koncernem Makita, co zapewnia studentom kontakt z międzynarodową kulturą organizacyjną i poznanie najnowocześniejszych trendów w branży leśnej.

Ze względu na charakter prowadzonych studiów niestacjonarnych studenci WSZŚ w Tucholi często łączą edukację z pracą zawodową i obowiązkami rodzinnymi, dlatego zainteresowanie udziałem w długoterminowej mobilności międzynarodowej jest ograniczone. Podobne stanowisko reprezentują nauczyciele akademicy i inne osoby prowadzące zajęcia ze studentami. Z tego też względu Uczelnia kładzie nacisk na kontakt z międzynarodowym środowiskiem w swojej siedzibie, a unikalną przyrodę Borów Tucholskich uznaje za istotny element w nawiązywaniu kontaktów międzynarodowych. Za celowe wydaje się dalsze rozwijanie procesu umiędzynarodowienia prowadzonego w formie zdalnej

(virtual mobility), co pozwoliłoby na włączanie zarówno kadry, jak i studentów w aktywność na arenie międzynarodowej bez konieczności długoterminowych wyjazdów.

Mimo zdiagnozowanych barier obiektywnych, WSZŚ w Tucholi stwarza warunki do rozwoju aktywności międzynarodowej studentów i kadry akademickiej, realizując koncepcję umiędzynarodowienia w siedzibie Uczelni. Rozwój współpracy międzynarodowej związany jest przede wszystkim z udziałem pracowników badawczych z zagranicy jako prelegentów w organizowanych przez Uczelnię konferencjach naukowych. W latach 2020–2025 zorganizowano jedenaście wydarzeń z partnerami zagranicznymi, w których uczestniczyło 11 doktorantów i 39 pracowników z zagranicy. Co roku WSZŚ w Tucholi organizuje konferencję „Zarządzanie ochroną przyrody w lasach”, podczas której partnerzy z zagranicy, oprócz głoszenia wykładów, pełnią funkcję członków komitetu naukowego, wchodzi też w skład Rady Naukowej uczelnianego czasopisma „Zarządzanie przyrodą w lasach”. Czasopismo to jest miejscem publikacji artykułów naukowych w języku angielskim przez kadrę akademicką Uczelni.

WSZŚ w Tucholi prowadzi współpracę z jednostkami/uczelniami z zagranicy, w tym m.in. z Bawarskim Państwowym Instytutem Leśnictwa i Zarządzania Lasami, Uniwersytetem Karola w Pradze, wieloma ośrodkami w Ukrainie (np. Narodowym Instytutem Biozasobów i Zarządzania Naturą, Narodowym Uniwersytetem Leśnictwa Ukrainy, Poleskim Uniwersytetem Narodowym, Narodową Akademią Nauk Agrarnych) czy z Uniwersytetem Technicznym w Zwoleniu (Słowacja).

Studenci kierunku leśnictwa mają możliwość uczestnictwa w otwartych wykładach prowadzonych przez ekspertów m.in. z Niemiec, Ukrainy oraz instytucji Unii Europejskiej (np. Joint Research Centre w Isprze). Planowane jest także uruchomienie cyklu wykładów otwartych w języku angielskim prowadzonych przez profesorów z zagranicy, zarówno z udziałem pracowników Uczelni, jak i studentów.

Uczelnia przyjmuje na studia studentów zagranicznych (Ukraina, Białoruś) w pełnych cyklach kształcenia oraz na Studenckich Letnich Obozach Naukowych.

Programy studiów na ocenianym kierunku zostały zaprojektowane tak, aby wyposażyć absolwentów w kompetencje językowe niezbędne w branży leśnej. Program obejmuje 60 godz. (studia pierwszego stopnia) oraz 40 godz. (studia drugiego stopnia) nauki języka obcego, uwzględniające słownictwo specjalistyczne i pracę z zagraniczną literaturą fachową, wykorzystywaną zwłaszcza podczas wykonywania pracy dyplomowej.

Na studiach drugiego stopnia wprowadzono zajęcia *English in Forestry*. Część wykładów z zajęć takich jak *genetyka roślin* i *genetyka drzew leśnych* również prowadzona jest w języku angielskim. Ponadto podczas zajęć praktycznych *nowoczesne maszyny i narzędzia* (partnerstwo z Makita) studenci pracują z dokumentacją i specyfikacją techniczną urządzeń w języku angielskim.

Wyniki okresowych ocen stopnia umiędzynarodowienia oraz ankiet studenckich dotyczących kadry akademickiej oraz lektoratów są analizowane przez rektora i pełnomocnika rektora, a następnie wykorzystywane do intensyfikacji działań i poprawy efektywności kształcenia językowego.

Udział kadry zagranicznej w procesie dydaktycznym, wizyty studyjne, konferencje z udziałem zagranicznych prelegentów, w tym z koncernu Makita, wykłady gościnne i mobilność studentów z zagranicy sprawiają, że tak realizowany proces umiędzynarodowienia stwarza szanse absolwentom kierunku leśnictwo na to, aby zdobywać kompetencje do pracy w międzynarodowych zespołach projektowych oraz swobodnie korzystać z obcojęzycznych, najnowszych zasobów wiedzy leśnej.

Zalecenia dotyczące kryterium 7 wymienione w uchwale Prezydium PKA w sprawie oceny programowej na kierunku studiów, która poprzedziła bieżącą ocenę (jeśli dotyczy)

Propozycja oceny stopnia spełnienia kryterium 7 - kryterium spełnione

Uzasadnienie

Proces umiędzynarodowienia na ocenianym kierunku jest realizowany zgodnie ze Strategią WSZŚ w Tucholi i dostosowany do regionalnego charakteru Uczelni oraz potrzeb studentów studiów niestacjonarnych. Zamiast tradycyjnej mobilności długoterminowej, WSZŚ w Tucholi wdraża model internacjonalizacji w siedzibie Uczelni. Strategia ta realizowana jest poprzez współpracę z jednostkami zagranicznymi (m.in. z Ukrainy, Niemiec, Czech, Słowacji) oraz partnerstwo z koncernem Makita.

Zarówno kadra akademicka, jak i studenci mają stały kontakt z ekspertami zagranicznymi podczas cyklicznych konferencji oraz wykładów otwartych. Ponadto program studiów został zaprojektowany tak, aby wyposażyć absolwentów w niezbędne kompetencje językowe, pozwalające na swobodne korzystanie z zagranicznej wiedzy branżowej oraz wygłaszanie referatów z użyciem specjalistycznej terminologii. Taki model umiędzynarodowienia zapewnia studentom przygotowanie do pracy w międzynarodowych zespołach projektowych.

Dobre praktyki, w tym mogące stanowić podstawę przyznania uczelni Certyfikatu Doskonałości Kształcenia

Rekomendacje

Rekomenduje się wdrożenie i rozwój mobilności wirtualnej jako alternatywy dla wyjazdów zagranicznych. Ze względu na fakt, że studenci łączą naukę z pracą zawodową, oferta międzynarodowych kursów i projektów online pozwoli im na zdobycie kompetencji międzykulturowych bez konieczności rezygnacji z aktywności zawodowej.

Zalecenia

Kryterium 8. Wsparcie studentów w uczeniu się, rozwoju społecznym, naukowym lub zawodowym i wejściu na rynek pracy oraz rozwój i doskonalenie form wsparcia

Analiza stanu faktycznego i ocena spełnienia kryterium 8

Wyższa Szkoła Zarządzania Środowiskiem w Tucholi wspiera studentów w sposób stały i kompleksowy, uwzględniając specyfikę profilu praktycznego. System wsparcia obejmuje pomoc dydaktyczną, organizacyjną oraz materialną, a wykorzystywane narzędzia są elastycznie dostosowywane do potrzeb osób studiujących w trybie niestacjonarnym, m.in. poprzez organizację dyżurów i konsultacji w trakcie zjazdów weekendowych oraz z wykorzystaniem narzędzi pracy zdalnej.

Uczelnia oferuje sformalizowane wsparcie dla studentów ze szczególnymi potrzebami. Deklaruje wdrożenie systemu pomocy osobom z niepełnosprawnościami, który obejmuje zaawansowane

dostosowanie infrastruktury, w tym systemy pętli indukcyjnych we wszystkich salach dydaktycznych, oznaczenia tyflograficzne i mapy z pismem Braille'a oraz likwidację barier architektonicznych. Ponadto Uczelnia dysponuje specjalistycznym oprogramowaniem udźwiękawiającym i powiększającym oraz kamerą mikroskopową dla osób słabowidzących. Proces wsparcia uzupełniają dedykowane szkolenia dla kadry akademickiej z zakresu metodyki pracy ze studentami o szczególnych potrzebach edukacyjnych oraz możliwość realizacji studiów w ramach Indywidualnej Organizacji Studiów.

Bezpośrednią opiekę nad studentami sprawują opiekunowie lat. Uczelnia organizuje na wniosek studentów dodatkowe zajęcia wyrównawcze i rozwijające kierunkowe zainteresowania (m.in. z *mikroskopii, genetyki, matematyki*). Studenci wykazujący szczególne uzdolnienia lub znajdujący się w specyficznej sytuacji życiowej mają możliwość skorzystania z Indywidualnego Planu Studiów lub wspomnianej wcześniej IOS.

W obszarze wsparcia rozwoju zawodowego i naukowego zastrzeżenia budzi decyzja o całkowitym zawieszeniu Akademickiego Biura Karier oraz działalności studenckich kół naukowych. Uczelnia argumentuje ten stan rzeczy brakiem zainteresowania ze strony dominującej grupy studentów niestacjonarnych (aktywnych zawodowo). Likwidacja sformalizowanych struktur wsparcia stanowi istotne zubożenie oferty akademickiej. Przeniesienie obowiązków związanych z praktykami zawodowymi wyłącznie na pracowników administracyjnych ogranicza wsparcie studentów głównie do aspektów administracyjnych, pozbawiając studentów profesjonalnego doradztwa zawodowego, warsztatów z kompetencji miękkich czy wsparcia w planowaniu ścieżki kariery. Podobnie bierność Uczelni w zakresie reaktywacji kół naukowych ogranicza możliwości rozwijania zainteresowań naukowych wykraczających poza program studiów. Fakt, iż znaczna część studentów łączy studia z aktywnością zawodową, nie powinien ograniczać działań Uczelni w zakresie stymulowania aktywności naukowej i zawodowej studentów. Obecne działania kompensacyjne, sprowadzające się do włączania elementów przedsiębiorczości do zajęć obowiązkowych czy organizacji jednorazowych wykładów otwartych, są niewystarczające i nie zastępują kompleksowego, zinstytucjonalizowanego wsparcia w tym zakresie.

Uczelnia zapewnia podstawowe wsparcie finansowe w postaci stypendiów: socjalnego, rektora, dla osób z niepełnosprawnościami oraz zapomóg. Wnioski rozpatrywane są przez komisję, w których większość stanowią przedstawiciele studentów. Istotnym, z punktu widzenia profilu praktycznego, elementem systemu motywacyjnego są nagrody rzeczowe fundowane przez zewnętrznych interesariuszy, takich jak Starosta Tucholski, Burmistrz Tucholi czy Regionalne Dyrekcje Lasów Państwowych, przyznawane najlepszym studentom z regionu. W przeszłości Uczelnia oferowała studentom dodatkowe wsparcie materialne finansowane z własnego funduszu stypendialnego, opartego na regulaminie z 2012 roku. Z powodu deklaracji braku wypracowanego zysku i wynikających z tego deficytów budżetowych, zasilanie funduszu zostało wstrzymane. W rezultacie całkowicie zawieszono tę formę pomocy, co zubaża wewnętrzny system motywacyjny Uczelni i ogranicza system wsparcia finansowego studentów do świadczeń finansowanych ze środków publicznych.

W Uczelni funkcjonują sformalizowane procedury mające na celu zapewnienie bezpieczeństwa oraz przeciwdziałanie dyskryminacji i przemocy, poparte dedykowanym zarządzeniem rektora oraz powołaniem komisji ds. rozwiązywania konfliktów. Należy jednak zaznaczyć deklarację Uczelni, że większość spraw bieżących, roszczeń i ewentualnych nieporozumień rozwiązywana jest w trybie bezpośrednim. Obsługa administracyjna realizowana jest przez dziekanat, którego harmonogram pracy jest dostosowany do potrzeb i dostępności studentów niestacjonarnych.

W strukturze organizacyjnej Uczelni działa Uczelniana Rada Samorządu Studenckiego, która opiniuje programy studiów (w tym dobór zajęć fakultatywnych i poziom lektoratów) oraz inicjuje akcje społeczne i charytatywne. Wsparcie działalności samorządu studenckiego ze strony Uczelni pozbawione jest charakteru systemowego i opiera się wyłącznie na działaniach doraźnych. Pomoc władz ma formę wysoce reaktywną, uzależnioną każdorazowo od aktualnych, zmiennych możliwości instytucji i sprowadza się najczęściej do zaspokajania podstawowych potrzeb organizacyjnych (takich jak finansowanie transportu, zakupy cateringowe czy bezpłatne udostępnianie sal). Brak stałego, zaplanowanego budżetowania inicjatyw studenckich, mimo sporadycznych, pozytywnych wyjątków w postaci dofinansowania obozu naukowego, uniemożliwia organom studenckim długofalowe planowanie i stabilny rozwój bardziej ambitnych projektów naukowych i społecznych.

Uczelnia zapewnia monitorowanie i doskonalenie systemu wsparcia przy udziale studentów w sposób systematyczny. Ewaluacja opiera się na badaniach ankietowych, w tym ocenie jakości pracy dziekanatu i jakości komunikacji oraz nieformalnym dialogu. Przedstawione badania ankietowe zawierają jedynie zbiór odpowiedzi bez możliwości wskazania na precyzyjne rozwiązania możliwe do wprowadzenia przez Uczelnię w celu doskonalenia procesu wsparcia. Duże znaczenie w tym procesie odgrywają deklarowane comiesięczne spotkania władz Uczelni z przedstawicielami samorządu studenckiego, starostami oraz studentami pierwszego roku, które pozwalają na bieżące wdrażanie działań korygujących i doskonalących proces kształcenia. Uczelnia wskazała konkretne przykłady działań podjętych w wyniku prowadzonych rozmów, np. zwiększenie dostępności dziekana dla studentów.

Zalecenia dotyczące kryterium 8 wymienione w uchwale Prezydium PKA w sprawie oceny programowej na kierunku studiów, która poprzedziła bieżącą ocenę (jeśli dotyczy)

Propozycja oceny stopnia spełnienia kryterium 8 - kryterium spełnione częściowo

Uzasadnienie

Wyższa Szkoła Zarządzania Środowiskiem w Tucholi realizuje wsparcie studentów w sposób stały i kompleksowy, dostosowując narzędzia dydaktyczne oraz organizacyjne do specyfiki profilu praktycznego i potrzeb osób studiujących niestacjonarnie. Uczelnia zapewnia dostępność dla osób z niepełnosprawnościami. W Uczelni prawidłowo funkcjonuje system pomocy materialnej, oparty na stypendiach i nagrodach od zewnętrznych interesariuszy. Zostały także wdrożone sformalizowane procedury antydyskryminacyjne oraz jasne tryby rozstrzygania spraw studenckich. Monitorowanie jakości wsparcia odbywa się poprzez systematyczne badania ankietowe pracy dziekanatu i komunikacji oraz regularny, bezpośredni dialog władz z przedstawicielami studentów, co pozwala na bieżące wdrażanie działań doskonalących.

Zauważono potrzebę wprowadzenia działań doskonalących i naprawczych w zakresie:

- Wznowienie działalności Akademickiego Biura Karier oraz reaktywacja działalności studenckich kół naukowych;
- Wprowadzenie systemowego modelu finansowania działalności inicjatyw samorządu studenckiego i kół naukowych w miejsce stosowanego obecnie doraźnego wsparcia;
- Rozszerzenie dotychczasowego sposobu monitorowania systemu wsparcia studentów oraz pogłębiona analiza raportów w celu wprowadzenia odpowiednich działań doskonalących.

Dobre praktyki, w tym mogące stanowić podstawę przyznania uczelni Certyfikatu Doskonałości Kształcenia

Rekomendacje

1. Rekomenduje się przejście od doraźnego wspierania inicjatyw studenckich do modelu systemowego, na przykład poprzez wyodrębnienie w budżecie Uczelni transparentnego funduszu, o który Samorząd Studencki i koła naukowe mogłyby wnioskować w sformalizowanym trybie konkursowym.
2. Rekomenduje się rozszerzenie dotychczasowego sposobu monitorowania systemu wsparcia studentów. Uczelnia powinna poszerzyć zakres wniosków wyciąganych z przeprowadzanych badań ankietowych oraz regularnie opracowywać na ich podstawie bardziej szczegółowe, zbiorcze raporty. Takie podejście pozwoli nie tylko na lepsze diagnozowanie bieżących problemów, ale również na wypracowanie bardziej przemyślanych, długofalowych działań, które realnie odpowiedzą na potrzeby studentów.
3. Rekomenduje się przywrócenie funkcjonowania Akademickiego Biura Karier.

Zalecenia

Zaleca się wznowienie działalności studenckich kół naukowych z jednoczesnym opracowaniem i wdrożeniem nowych mechanizmów motywujących studentów do dodatkowej aktywności naukowej i zawodowej.

Kryterium 9. Publiczny dostęp do informacji o programie studiów, warunkach jego realizacji i osiągniętych rezultatach

Analiza stanu faktycznego i ocena spełnienia kryterium 9

Wyższa Szkoła Zarządzania Środowiskiem w Tucholi podejmuje działania na rzecz zapewnienia kompletności i powszechnej dostępności informacji publicznej. Gwarantuje nieskrępowany dostęp do publikowanych treści niezależnie od rodzaju używanego urządzenia. Strona internetowa została dostosowana do potrzeb osób z niepełnosprawnościami, zgodnie z wytycznymi w zakresie dostępności cyfrowej. Mimo wdrożenia odpowiednich rozwiązań technicznych, uwarunkowania prawno-organizacyjne tego procesu wymagają modyfikacji. Aktem regulującym funkcjonowanie witryny internetowej Uczelni i określającym zakres odpowiedzialności za publikowane treści pozostaje Zarządzenie Rektora z 2012 roku. Biorąc pod uwagę ewolucję przepisów o szkolnictwie wyższym i nauce, celowym działaniem byłaby nowelizacja wspomnianego dokumentu.

Proces zarządzania informacją w Uczelni jest scentralizowany, a za jego nadzór odpowiada Pełnomocnik Rektora ds. rozwoju i jakości kształcenia. Przyjęty przez jednostkę system weryfikacji i aktualizacji treści funkcjonuje w trybie bieżącego monitorowania potrzeb. Strona internetowa i odpowiednie podstrony Uczelni zawierają szczegółowe informacje o studiach, relewantne zarówno z perspektywy studenckiej potencjalnych kandydatów na studia, jak i innych osób wyrażających zainteresowanie kierunkiem oraz funkcjonowaniem Uczelni. Wśród powszechnie dostępnych informacji ujęto dane dotyczące celu kształcenia i sylwetki absolwenta, kompetencji oczekiwanych od kandydatów, warunków przyjęcia na studia i kryteriów kwalifikacji. Istotną rolę w systemie

udostępniania informacji odgrywa Biuletyn Informacji Publicznej, w którym publikowane są kluczowe akty normatywne i dokumenty ustrukturyzowane, takie jak: Statut i Strategia Uczelni, Regulamin studiów, programy studiów, zasady i tryb przyjmowania na studia oraz szczegółowe zestawienia opłat, regulamin świadczeń dla studentów, regulamin korzystania z infrastruktury badawczej czy zasad zarządzania prawami autorskimi.

Analiza zasobów udostępnianych w modułach dedykowanych interesariuszom zewnętrznym i absolwentom wskazuje na potrzebę usystematyzowania prezentowanych treści. Wskazane byłoby wyraźne oddzielenie lub zarchiwizowanie informacji o zawieszonych inicjatywach (np. Uniwersytet Pierwszego Wieku), co przyczyniłoby się do większej przejrzystości aktualnej oferty akademickiej. W obszarze polityki informacyjnej skierowanej do odbiorców zagranicznych Uczelnia udostępnia podstawową podstronę w języku angielskim.

System ewaluacji procesów informacyjnych opiera się na corocznych badaniach ankietowych studentów. Badanie satysfakcji z zakresu komunikacji oraz pracy dziekanatu realizowane pod koniec semestru obejmuje badanie rzetelności i aktualności informacji jedynie wśród tej grupy interesariuszy. Należy rozszerzyć badanie na pozostałe grupy odbiorców (kandydaci na studia, interesariusze zewnętrzeni), co pozwoli Uczelni na bieżące udoskonalanie publicznego dostępu do informacji.

Zalecenia dotyczące kryterium 9 wymienione w uchwale Prezydium PKA w sprawie oceny programowej na kierunku studiów, która poprzedziła bieżącą ocenę (jeśli dotyczy)

Propozycja oceny stopnia spełnienia kryterium 9 - kryterium spełnione

Uzasadnienie

Wyższa Szkoła Zarządzania Środowiskiem w Tucholi zapewnia powszechny i nieskrępowany dostęp do informacji publicznej, wykorzystując responsywną stronę internetową oraz systematycznie aktualizowany Biuletyn Informacji Publicznej. Uczelnia skutecznie realizuje wytyczne w zakresie dostępności cyfrowej, gwarantując osobom z niepełnosprawnościami łatwy dostęp do publikowanych treści. Proces zarządzania informacją jest sprawny, a zakres udostępnianych danych, obejmujący m.in. cele kształcenia, programy studiów, regulaminy oraz szczegółowe zestawienia opłat, jest kompletny i adekwatny do potrzeb kandydatów oraz studentów. Istniejący system ewaluacji, oparty na badaniach ankietowych, pozwala na bieżące monitorowanie publicznego dostępu do informacji i sprawne wdrażanie niezbędnych działań doskonalących.

Sformułowano rekomendacje, które nie mają wpływu na ostateczną ocenę kryterium:

- Rozszerzenie dotychczasowego sposobu monitorowania publicznego dostępu do informacji z uwzględnieniem różnych grup odbiorców.
- Nowelizacja Zarządzenia Rektora regulującego funkcjonowanie witryny internetowej Uczelni.

Dobre praktyki, w tym mogące stanowić podstawę przyznania uczelni Certyfikatu Doskonałości Kształcenia

Rekomendacje

1. Rekomenduje się rozbudowę systemu ewaluacji publicznego dostępu do informacji. Należy rozszerzyć grupę docelową respondentów poza środowisko studenckie (kandydatów czy interesariuszy zewnętrznych).
2. Rekomenduje się nowelizację Zarządzenia Rektora z 2012 roku, stanowiącego podstawę funkcjonowania witryny internetowej Uczelni.

Zalecenia

Kryterium 10. Polityka jakości, projektowanie, zatwierdzanie, monitorowanie, przegląd i doskonalenie programu studiów

Analiza stanu faktycznego i ocena spełnienia kryterium 10

Polityka jakościowa w Wyższej Szkole Zarządzania Środowiskiem w Tucholi jest realizowana za pomocą systemu zapewniania i doskonalenia jakości kształcenia. Podstawą prawną funkcjonowania systemu jest obecnie obowiązująca uchwała nr 452 Senatu Wyższej Szkoły Zarządzania Środowiskiem w Tucholi z dnia 28 listopada 2025 r. w sprawie uchwalenia Wewnętrznego Systemu Zapewnienia i Doskonalenia Jakości Kształcenia w WSZŚ w Tucholi, która zastąpiła uchwałę nr 347 z dnia 26 kwietnia 2019 r. Zgodnie z uchwałą nr 452 jakość kształcenia jest jednym z podstawowych elementów funkcjonowania Uczelni, a „celami kształcenia na studiach jest prowadzenie edukacji tak, aby absolwenci WSZŚ w Tucholi posiadali wiedzę i umiejętności z zakresu realizowanego kierunku studiów i kompetencje społeczne na wysokim poziomie oraz byli przygotowani do działania w nowoczesnym społeczeństwie opartym na wiedzy i na wspólnym rynku pracy”. System funkcjonuje w oparciu o działania powiązane w spójne procesy działające w 12 obszarach, m.in. obejmujących doskonalenie jakości kształcenia, zapewnienie jakości kadry badawczo-dydaktycznej, opracowanie i monitorowanie programów studiów, rekrutację, organizację procesu kształcenia, zarządzanie procesem dydaktycznym itd. System funkcjonuje dzięki procedurom, które określają zasady postępowania i stanowią szczegółowe instrukcje postępowania. Zgodnie z uchwałą Senatu każda procedura ma wyznaczoną osobę, która odpowiada za nadzorowanie procedury. W uchwale Senatu z 2019 r. określono instrumenty, za pomocą których analizowana jest jakość kształcenia w WSZŚ w Tucholi. Natomiast obecnie stosowane narzędzia w ramach WSDJK zapisane są w zarządzeniach Rektora. Zarządzenia Rektora wykorzystywane w ocenie jakości kształcenia zostały wydane w latach 2012 – 2025 i częściowo są niespójne. Na spotkaniach władze Uczelni wskazały, że obecnie wewnętrzny system jakości kształcenia jest w trakcie przebudowy i będą aktualizowane procedury związane z monitorowaniem jakości kształcenia na Uczelni. Za zapewnienie odpowiednich zasobów potrzebnych do realizacji procesów odpowiedzialny jest Rektor. Zwraca się uwagę, że w przytoczonej uchwale nr 452 nie podano organów powołanych do nadzorowania funkcjonowania wdrażanych i stosowanych procedur.

Za opracowanie oraz wprowadzenie Wewnętrznego Systemu Zapewnienia i Doskonalenia Jakości Kształcenia (WSDJK) oraz zapewnienie warunków jego realizacji, odpowiedzialny jest Rektor Wyższej Szkoły Zarządzania Środowiskiem w Tucholi, który czuwa nad prawidłowością procesu, współdziałając z pełnomocnikiem rektora ds. rozwoju i jakości kształcenia i dziekanem. Rektor WSZŚ w Tucholi sprawuje nadzór nad wdrożeniem oraz doskonaleniem WSDJK w WSZŚ w Tucholi poprzez m.in.: uczestnictwo w spotkaniach z członkami uczelnianego zespołu ds. jakości kształcenia, w zebraniach pracowniczych, zebraniach ze studentami oraz dyskusjach mających na celu wypracowanie

odpowiednich procedur oraz rozwiązań doskonalących jakość kształcenia w Uczelni; Rektor powołuje pełnomocnika rektora ds. rozwoju i jakości kształcenia, który inspirowuje i koordynuje działania mające na celu podnoszenie poziomu kształcenia.

W Uczelni zostały wyznaczone podmioty, które sprawują nadzór merytoryczny, organizacyjny i administracyjny nad kierunkiem studiów, a ich kompetencje i zakres odpowiedzialności, w tym kompetencje i zakres odpowiedzialności za ewaluację i doskonalenie jakości kształcenia na kierunku, zostały określone w przejrzysty sposób. Uczelnia przedstawiła dokumenty, w których wskazane zostały uczelniane organy lub jednostki odpowiedzialne za realizację poszczególnych zadań. Bezpośredni nadzór nad kierunkiem studiów sprawuje Dziekan. Rektor powołał pełnomocnika ds. rozwoju i jakości kształcenia oraz na poziomie Uczelni funkcjonuje Zespół ds. jakości kształcenia (Zds.JK). Zespół liczy obecnie 5 członków, wśród których dziekan jest przewodniczącym, do zadań którego należy m.in.: ocena jakości kształcenia na kierunku leśnictwo. Ważną rolę w WSZDJK na Uczelni pełni Rada Konsultacyjno-Programowa (RKP), stanowiąca organ doradczy Rektora. Do kompetencji Rady m.in. należy opracowanie propozycji zmian w programach studiów z uwzględnieniem zapotrzebowania rynku pracy oraz opinii zewnętrznych interesariuszy, możliwości kadrowych, materialnych i finansowych. Wyniki prac Rady Rektor przedstawia Senatowi jako nowe rozwiązania do wprowadzenia lub propozycje udoskonalenia dotychczas funkcjonujących procesów dydaktycznych i zapewniania jakości kształcenia. W skład Rad Konsultacyjno-Programowych wchodzi przedstawiciele interesariuszy zewnętrznych: pracodawców, instytucji zawodowych i samorządowych współpracujących z Uczelnią w ramach danego kierunku studiów oraz interesariuszy wewnętrznych: nauczycieli akademickich oraz przedstawiciele samorządu studenckiego i absolwentów. Obecnie RKP składa się z 14 osób. Zarówno Zds.JK jak i RKP bezpośrednio podlegają Rektorowi Uczelni.

W Uczelni nie opracowano formalnych procedur związanych z zatwierdzaniem i zmianami programu studiów. Opracowanie propozycji zmian w programie studiów jest w gestii RKP, która swoje stanowisko wypracowuje z uwzględnieniem zapotrzebowania rynku pracy i opinii interesariuszy zewnętrznych. Z analizy zadań powierzonych osobom odpowiedzialnym za funkcjonowanie kierunku wynika, że dziekan Wydziału opracowuje projekty i procedury wdrażania, poprawiania i ulepszania jakości kształcenia na danym kierunku studiów, a zatem to w jego gestii jest przygotowanie zmian w programie studiów, na podstawie opinii RKP, który następnie podlega zatwierdzeniu przez Senat Uczelni. Na kierunku leśnictwo od ostatniej oceny PKA dokonanej w 2019 r. wprowadzono zmiany dotyczące włączenia do programu studiów treści związanych z zastosowaniem nowoczesnych technik i technologii w leśnictwie, m.in. geomatyki, geoinformatyki, zagadnień związanych z małą retencją wody, z szacowaniem szkód wyrządzanych przez zwierzyńę oraz z informatycznymi zasobami wspomagającymi funkcje zarządzania w PGL Lasy Państwowe. Rekomenduje się opracowanie jasnej i przejrzystej procedury związanej z wprowadzaniem zmian programu studiów na kierunkach funkcjonujących w WSZŚ w Tucholi.

W Uczelni przeprowadzana jest systemowa ocena programu ocenianego kierunku studiów. Podmiotem odpowiedzialnym za bieżącą ocenę programu studiów jest Dziekan oraz Zds.JK. Do najważniejszych instrumentów oceny jakości kształcenia i stałej kontroli nad jej zapewnianiem należą w praktyce: badania ankietowe, hospitacje zajęć dydaktycznych, ocena prac dyplomowych i ocena jakości pracy nauczycieli akademickich i innych osób prowadzących zajęcia dydaktyczne. W dużo znacznie mniejszym zakresie przeprowadza się analizę ocen uzyskanych przez studentów oraz sposobów i form weryfikowania efektów uczenia się i adekwatności tych form do zakładanych efektów uczenia się, analizę efektów uczenia uzyskiwanych przez studentów w trakcie praktyk zawodowych,

jak również analizę monitorowania losów absolwentów. Wyniki uzyskane przez Uczelnię w wyniku prowadzenia badań ankietowych studentów oraz hospitacje zajęć dydaktycznych omówiono we wcześniejszych częściach raportu z wizytacji. Uczelnia udostępniła protokoły z posiedzeń Zds.JK, na podstawie których można stwierdzić skalę dokonywanych ocen związanych z ewaluacją jakości kształcenia. Przykładowo, w kontekście wykazanych w raporcie błędów i nieprawidłowości należy wskazać, że w 2022 r., w 2024 r. w 2025 r. na posiedzeniu Zespołu omawiano sprawę jakości prac dyplomowych na kierunku leśnictwo, stwierdzając, że ich poziom jest zróżnicowany. Ponadto w analizie prac skupiono się na charakterze praktycznym i aplikacyjnym prac inżynierskich bądź badawczym prac magisterskich oraz ich wymogami formalnymi, natomiast nie zwrócono uwagi na sposób cytowania piśmiennictwa naukowego. W 2023 r. na posiedzeniu Zespołu zajmowano się modyfikacją sylabusów, uregulowaniem statusu recenzenta zewnętrznego i promotora pomocniczego. Z kolei z udostępnionych protokołów z 2024 r., z 2025 i z 2026 r. wynika także, że analizowano oceny uzyskiwane w procesie dyplomowania, średnie ze studiów oraz oceny uzyskiwane z prac etapowych. W 2025 r. spotkania Zespołu koncentrowały się na analizie kompetencji nauczycieli akademickich w kontekście wdrażania nowych zajęć związanych z wprowadzaniem w coraz szerszym ujęciu nowoczesnych treści związanych z technikami i technologiami stosowanymi w leśnictwie. W trzech ostatnich latach zakresem analiz były także wyniki ankietyzacji absolwentów kierunku leśnictwo. Na tej podstawie można stwierdzić, że w Uczelni dokonywana jest systematyczna ocena programu studiów, która jest oparta na wynikach analizy miarodajnych oraz wiarygodnych danych i informacji. Z udostępnionych protokołów wynika, że część prowadzonych analiz miała ograniczony poziom szczegółowości.

W działaniach w ramach systemu zapewnienia jakości kształcenia biorą udział zarówno interesariusze wewnątrzni (kadra prowadząca kształcenie, studenci), jak i zewnątrzni (pracodawcy, absolwenci kierunku), a wnioski z takiej oceny są wykorzystywane do ustawicznego doskonalenia programu studiów. Nauczyciele akademicy są kluczowym zasobem dla realizacji celów i efektów uczenia się. Nauczyciele i studenci – przedstawiciele samorządu studenckiego są członkami wszystkich uczelnianych komisji, zespołów i organów kolegialnych w Wyższej Szkole Zarządzania Środowiskiem w Tucholi. Obie grupy, jak wynika z przeprowadzonych rozmów, aktywnie uczestniczą w działaniach WSDJK oraz mają wpływ na kształtowanie systemu doskonalenia jakości. Studenci WSZŚ włączani są w procesy decyzyjne na Uczelni, regularnie odbywają się spotkania z władzami Uczelni, na których rozwiązywane są bieżące problemy.

Współpraca WSZŚ w Tucholi z otoczeniem społeczno-gospodarczym jest bardzo wszechstronna i zasługuje na pochwałę w kontekście włączania interesariuszy zewnętrznych w proces doskonalenia jakości kształcenia na kierunku leśnictwo. Uczelnia współpracuje z szerokim gronem interesariuszy, z pracodawcami, jednostkami samorządu terytorialnego, szkołami wyższymi, instytucjami branżowymi i edukacyjnymi na różnych płaszczyznach, związanych m.in. z kształtowaniem umiejętności praktycznych i kompetencji społecznych studentów, prowadzeniem działalności edukacyjnej, w tym popularyzującej wiedzę, badawczo-wdrożeniowej oraz promocyjnej. Interesariusze są angażowani w system zapewniania i doskonalenia jakości kształcenia poprzez formalną współpracę (na podstawie podpisanych umów) przy organizacji studenckich praktyk zawodowych, realizację prac dyplomowych na zlecenie przedsiębiorstw i instytucji, organizację szkoleń, konferencji i konkursów, uczestniczą w pracach Rady Konsultacyjno-Programowej, gdzie włączają się czynnie w opiniowanie programów studiów, efektów uczenia się, treści programowe, praktycznych form zajęć, w tym zajęć terenowych i projektowych oraz uczestniczą w badaniach rynku pracy i losów absolwentów.

Zalecenia dotyczące kryterium 10 wymienione w uchwale Prezydium PKA w sprawie oceny programowej na kierunku studiów, która poprzedziła bieżącą ocenę (jeśli dotyczy)

Propozycja oceny stopnia spełnienia kryterium 10 - kryterium spełnione częściowo

Uzasadnienie

Polityka jakości kształcenia w Wyższej Szkole Zarządzania Środowiskiem w Tucholi funkcjonuje w oparciu o uczelniany system zapewnienia i doskonalenia jakości kształcenia, w ramach którego uwzględniono i formalnie przyjęto procedury służące monitorowaniu jakości kształcenia. Procedury te wymagają przeglądu i dostosowania do obecnie obowiązujących przepisów prawnych. Opracowania wymaga szczegółowa procedura związana z zatwierdzaniem i doskonaleniem programów studiów. W Uczelni zostały wyznaczone podmioty, które sprawują nadzór merytoryczny, organizacyjny i administracyjny nad kierunkiem studiów, a ich kompetencje i zakres odpowiedzialności, w tym kompetencje i zakres odpowiedzialności w zakresie ewaluacji i doskonalenia jakości kształcenia na kierunku leśnictwo, zostały określone w przejrzysty sposób. Bezpośredni nadzór nad kierunkiem leśnictwo sprawuje dziekan. Zespół ds. jakości kształcenia (Zds.JK) odpowiedzialny jest za monitorowanie jakości kształcenia, natomiast Rada Konsultacyjno-Programowa (RKP) jest organem doradczym Rektora, włączającym się w opiniowanie i doskonalenie programów studiów, efektów uczenia się i treści programowe. Na Uczelni proces monitorowania programu studiów odbywa się w oparciu o informacje zebrane od studentów, kadry akademickiej oraz interesariuszy zewnętrznych przy wykorzystaniu różnych narzędzi, m.in. ankiet, hospitacji zajęć, ocen prac etapowych i dyplomowych. W kontekście wykazanych przez Zespół oceniający błędów w programie studiów zaleca się wdrożenie działań mających na celu poprawę skuteczności działania wewnętrznego systemu jakości kształcenia.

Dobre praktyki, w tym mogące stanowić podstawę przyznania uczelni Certyfikatu Doskonałości Kształcenia

Rekomendacje

Rekomenduje się opracowanie jasnej i przejrzystej procedury związanej z wprowadzaniem zmian programu studiów na kierunkach funkcjonujących w WSZŚ w Tucholi.

Zalecenia

Zaleca się zwiększenie skuteczności funkcjonowania Wydziałowego Systemu Zapewnienia i Doskonalenia Jakości Kształcenia w celu zapobiegania występowaniu w przyszłości nieprawidłowości zdiagnozowanych w kryterium 1, 2, 3 i 8.